

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління _____
(назва)

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 28 «Публічне управління та адміністрування» _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування
(((шифр і назва)

освітня програма _____ Адміністративний менеджмент _____
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна, заочна _____
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Система публічного управління в Україні

Шифр та назва спеціальності

281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут

Навчально - науковий інститут соціально - гуманітарних технологій

Освітня програма

Адміністративний менеджмент

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), обов'язкова,

Семестр

1

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Круглов Віталій Вікторович

Vitalii.Kruhlov@khpі.edu.ua

Доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри соціології і публічного управління

Науково-педагогічний стаж - понад 10 років. Досвід роботи в органах державної влади - 20 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/kruglov-vitalij-viktorovich/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/kruglov-vitalij-viktorovich/>

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpі.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ».

Науково-педагогічний стаж - понад 18 років. Досвід роботи в органах публічної влади - понад 12 років. Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних

публікацій.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Сучасна концепція управління системами різного рівня (країни – регіону – міста – організації) виникла у відповідь на виклики й загрози зовнішнього середовища, посилення його нестабільності, процеси глобалізації і інформатизації суспільства. Успішний сталий соціально-економічний розвиток може бути забезпечений лише за умови системного використання результатів безперервного ефективного публічного управління та адміністрування, що вимагає продовження дослідницьких зусиль у даному напрямі. Актуальність дисципліни "Система публічного управління в Україні" обумовлена становленням України як демократичної, незалежної, європейської, соціальної держави, що можливе завдяки ефективній, результативній, злагодженій системі публічного управління. Предмет навчальної дисципліни: вивчення законів і закономірностей публічного управління соціально-економічним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах; наукове розуміння процесу суспільного розвитку і його значення для управлінської практики, сутності і змісту соціально-економічної і гуманітарної політики держави, їх функцій в сучасному суспільстві

Мета та цілі дисципліни

надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань з питань публічного управління та адміністрування, вмінь й навичок застосування принципів, методів, технологій та процедур управління об'єктами публічної сфери; формування компетентностей, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного управління (зокрема, органу державної влади та органу місцевого самоврядування) та здатності досліджувати та розв'язувати складні проблеми функціонування системи публічного управління, її інституційного та організаційного забезпечення.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації, курсова робота. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що

передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК03. Здатність організувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях

Результати навчання

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

РН13. Уміти ініціювати, розробляти та впроваджувати інновації на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні заняття – 2 год., самостійна робота – 114 год

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Дисципліна потребує засвоєння знань з попередньо прослуханих освітніх компонент: " Основи публічного управління та адміністрування", " Менеджмент органів публічної влади", "Державне та регіональне управління

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проєктний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури.

Навчання передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, інтерактивна бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, розв'язання задач, тренувальні і творчі вправи) методи навчання. Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання. Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: інтерактивне обговорення тем, розв'язання практичних задач та розбір теоретичних вправ, дискусії, індивідуальна та командна форми роботи, вивчення готових кейсів. Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТТЯ І НАУКОВІ ЗАСАДИ.

Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.

Предметна сфера публічного адміністрування. Системні характеристики публічного управління.

Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях . Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Тема 2 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. Особливості виконавчої влади.

Тема 3. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА ВИКОНАВЧОЇ ГІЛОК ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.

Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. Співвідношення економіки та політики. Конституційне встановлення розподілу влади. Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах. Конституційний правопорядок в Україні в умовах війни

Тема 4. АПАРАТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Визначення поняття "апарат державного управління" та його місце в системі державного управління. Структура та організація апарату державного управління. Функції та повноваження апарату державного управління. Реформування та модернізація апарату державного управління.

Тема 5. МЕХАНІЗМИ, ОРГАНИ, МЕТОДИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Структура механізмів й органів публічного управління. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Методи та стилі публічного управління. Моделі публічного управління: «Електронний уряду» (Digital Government), «Мережеве управління» (Network model of Government),

«Антикризовий державний менеджмент» (Anti-crisis Public Administration), «Відкритий уряду» (Open Government Partnership), New Public Management та інші.

Тема 6. МІСЦЕВІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні. Значення моделювання систем у наукових дослідженнях з публічного управління. Загальна модель державного управління. Модель системи органів державного управління в Україні. Типові моделі сучасних організаційних структур. Моделі об'єктів публічного управління. Модель "дерева цілей" публічного управління. Модель системи цілей публічного управління. Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій. Концептуальні засади адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні.

Тема 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ.

Типологізація органів публічного управління. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування. Особливості місцевого самоврядування. Процеси децентралізації.

Тема 8. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.

Бюрократія як наукова категорія. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. Основні ознаки й атрибути бюрократії. Політизація вищого чиновництва. Державна служба. Публічна служба.

Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України.

Тема 9. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.

Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління. Поняття результативності й ефективності публічного управління. Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

Тема 10. ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.

Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки. Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки. Формування підходів до соціальної політики. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

Теми практичних занять

Тема 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТТЯ І НАУКОВІ ЗАСАДИ.

Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.

Предметна сфера публічного адміністрування. Системні характеристики публічного управління.

Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Тема 2 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ВИКОНАВЧА ВЛАДА.

Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. Особливості виконавчої влади.

Тема 3. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА ВИКОНАВЧОЇ ГЛОК ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.

Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. Співвідношення економіки та політики. Конституційне встановлення розподілу влади. Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах. Конституційний правопорядок в Україні в умовах воєнного стану

Тема 4. АПАРАТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Визначення поняття "апарат державного управління" та його місце в системі державного управління. Структура та організація апарату державного управління. Функції та повноваження апарату державного управління. Реформування та модернізація апарату державного управління.

Тема 5. МЕХАНІЗМИ, ОРГАНИ, МЕТОДИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Структура механізмів й органів публічного управління. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Методи та стилі публічного управління. Моделі публічного управління: «Електронний уряду» (Digital Government), «Мережеве управління» (Network model of Government), «Антикризовий державний менеджмент» (Anti-crisis Public Administration), «Відкритий уряду» (Open Government Partnership), New Public Management та інші.

Тема 6. МІСЦЕВІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні. Модель "дерева цілей" публічного управління. Модель системи цілей публічного управління. Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій. Концептуальні засади адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні.

Тема 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ.

Типологізація органів публічного управління. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування. Особливості місцевого самоврядування. Процеси децентралізації.

Тема 8. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.

Бюрократія як наукова категорія. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. Основні ознаки й атрибути бюрократії. Політизація вищого чиновництва. Державна служба. Публічна служба.

Тема 9. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.

Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління. Поняття результативності й ефективності публічного управління. Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

Тема 10. ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.

Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки. Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки. Формування підходів до соціальної політики. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичних(семінарських) занять

Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Виконання індивідуального завдання - курсової роботи. Здобувач вищої освіти виконує курсову роботу, метою якої є формування у студентів компетенцій щодо забезпечення ефективного публічного управління та адміністрування, здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування через поглиблене вивчення теоретичних основ, аналіз практичних аспектів і застосування сучасних методів управління в реальних умовах функціонування органів публічної влади. Курсова робота включає поглиблене вивчення теоретичних і практичних аспектів системи публічного управління, аналіз законодавчої бази та адміністративних процедур, що регулюють діяльність органів публічного управління в Україні. Студенти досліджують різні підходи, розглядають сучасні виклики, такі як децентралізація, електронне врядування, інтеграція європейських стандартів та інші.

Література та навчальні матеріали

- 1 Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>
- 3.Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>
- 4.Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.
- 5.Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
- 6.Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.

7. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774
10. Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.
11. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254
12. Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
13. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.
14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>
16. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
17. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
18. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с
19. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.
20. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : 21. Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.
22. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : 23. Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарєв; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.
24. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенко]. К., 2016. 69 с.

25. Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.
26. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.
27. Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.
28. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.
29. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.
30. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606с.
31. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.
32. Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.
33. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.
34. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.
35. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.
36. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-globalni-tsili/qualityeducation>
37. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.
38. Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.
39. Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

40. Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.
41. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.
42. Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.
43. Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Онлайн-ресурси:

1. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/> Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpr.org.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
3. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/>
4. Національне агентство України з питань державної служби. URL:
5. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>
6. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>
7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
8. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.undp.org/>
9. Реформа децентралізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reformadecentralizaciyi>
10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
11. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua>
11. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>
13. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/>
14. European Union. URL: <http://europa.eu/>
15. International Public Management Network. URL: <http://ipmn.net/>
16. NISPAcee Information Portal. URL: <http://www.nispa.org/>
17. Open government partnership. URL: <http://www.opengovpartnership.org/>
18. The Sigma Program. URL: <http://www.sigmaxweb.org/>
19. United Cities and Local Governments. URL: <https://www.uclg.org/> Національна економічна стратегія 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nes2030.org.ua/>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів	Шкала оцінювання		
	Сума балів	Національна оцінка	ECTS
Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів 100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%). Екзамен: усне завдання (3 запитання з теорії та практичне завдання (1 ситуаційна вправа))/ або онлайнтест. Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 10%) та курсова робота (40%)	90–100	Відмінно	A
	82–89	Добре	B
	75–81	Добре	C
	64–74	Задовільно	D
	60–63	Задовільно	E
	35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F	

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та добросовісності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної добросовісності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Віталій КРУГЛОВ

28.06.24

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЛЕКЦІЙ

«Система публічного управління в Україні»

2024

ВСТУП

Вивчення публічного управління та адміністрування є важливим для розуміння того, як на практиці ефективно реалізуються державні політики та послуги. Вказана галузь вивчає організаційні структури, процеси, персонал і системи, за допомогою яких реалізуються державні програми та здійснюється управління державними ресурсами.

Публічне управління має вирішальне значення для перетворення бачення та законів, встановлених політичним керівництвом, у відчутні результати, які слугують суспільним інтересам. Воно охоплює всі рівні влади - від муніципальних і регіональних органів до державних/місцевих і національних агентств. Однак сьогодні публічне врядування виходить за рамки лише державного сектору і включає в себе взаємодію з приватними компаніями, неприбутковими організаціями та громадянами.

Ключові теми включають основні принципи публічного управління, такі як справедливість, ефективність, прозорість та підзвітність. Оскільки діяльність держави та надання державних послуг впливають практично на всі аспекти життя суспільства, для лідерів та професіоналів з різних секторів важливо отримати знання з основ публічного управління та адміністрування.

Основна мета дисципліни "Основи публічного управління та адміністрування" полягає у формуванні у студентів системного розуміння концепцій, принципів, методів та інструментів ефективного управління та адміністрування в публічній сфері.

Основними завданнями дисципліни є:

Ознайомити студентів з теоретичними основами публічного управління та адміністрування, ключовими поняттями та концепціями в цій галузі.

Розглянути організаційні структури, процеси та системи, що використовуються для реалізації державної політики та надання публічних послуг.

Вивчити принципи належного публічного управління, такі як підзвітність, ефективність, прозорість, рівність та неупередженість.

Проаналізувати процеси прийняття рішень, управління людськими ресурсами, бюджетування та вимірювання ефективності в державних органах.

Розглянути роль політики, законодавства, етики та адміністративного права в контексті публічного управління.

Ознайомитись з новітніми тенденціями та реформами в публічному управлінні, включаючи використання цифрових технологій, практики управління на основі даних, моделі державно-приватного партнерства та механізми залучення громадян.

Розвинути аналітичні та практичні навички, необхідні для ефективної роботи в державному секторі або у взаємодії з ним.

ТЕМА 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТТЯ І НАУКОВІ

ЗАСАДИ - 4 години

- 1.1 *Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.*
- 1.2 *Предметна сфера публічного адміністрування. Системні характеристики публічного управління.*
- 1.3 *Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях .*
- 1.4 *Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування*

1.1 Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.

Публічне управління - це міждисциплінарна галузь, що зосереджена на впровадженні, управлінні та вивченні державної політики, програм і державних послуг. По суті, воно вивчає, як державні ресурси та справи управляються і регулюються з метою найкращого служіння суспільним інтересам.

Однак визначення точних меж і сфери застосування державного управління є предметом постійних дискусій. Сам термін походить від грецького слова «res publica», що означає суспільні справи або суспільне благо. Але погляди на те, що становить "публічну" сферу і які види діяльності підпадають під її адміністрування, з часом еволюціонували.

Ранні підходи до публічного адміністрування

Одним з перших мислителів-новаторів у сфері державного управління був Вудро Вільсон. У своєму есе «Вивчення адміністрування» В. Вільсон наголошував на відокремленні політики від адміністрування. Він розглядав публічне управління як сферу бізнесу, яка повинна бути позбавлена партійного

впливу, а натомість ґрунтуватися на наукових принципах для підвищення ефективності.

Ця перспектива відповідала прагненню Прогресивної епохи модернізувати державні операції та запровадити бізнес-практики. Такі мислителі, як Ф. Тейлор, пропагували застосування принципів наукового менеджменту з приватного сектору для оптимізації державних організаційних структур і процедур.

Інші ранні вчені, такі як Ф. Гудноу та Л. Д. Вайт, спиралися на дихотомію "політика-адміністрування" В. Вільсона, закріплюючи публічне управління як академічну дисципліну, відмінну від політології, зосереджену на впровадженні будь-якої політики, прийнятої через політичні процеси.

Цей "класичний" підхід розглядав публічне управління з нейтральної, об'єктивної точки зору, зосереджуючись насамперед на внутрішніх управлінських компетенціях, таких як бюджетування, персонал, організаційний дизайн та методи роботи для досягнення економії та ефективності.

Підхід, заснований на людських відносинах

У 1930-1940-х роках наукова школа людських відносин почала розглядати публічне управління під іншим кутом зору. Такі вчені, як М. П. Фоллетт, визнали, що адміністративні структури є не просто механістичними, а пов'язані зі складною груповою динамікою, мотивацією, лідерством та комунікативними навичками. Цей підхід наголошував на психології, динаміці робочого місця та принципах демократичного врядування, таких як участь та розподіл влади між керівниками та підлеглими. Вважалося, що державні адміністратори повинні орієнтуватися як на раціональну, так і на нераціональну людську поведінку.

У цей період сфера розширилася, включивши в себе знання з таких дисциплін, як соціологія, соціальна психологія та організаційна поведінка. Більше уваги стали приділяти таким поняттям, як організаційна культура, групові процеси та навички ведення переговорів, що виходили за рамки просто технічних управлінських здібностей.

На цих засадах пізніше у 20-му столітті вирости нові реформи державного управління (NPM), що базувалися на таких ідеях, як управління, орієнтоване на результат, підприємницький уряд, приватизація та децентралізація.

Сучасна теорія публічного управління

Починаючи з 1960-х і 1970-х років, теорія державного управління зазнала впливу різноманітних поглядів постмодерністської філософії, критичної теорії, фемінізму, інституціональної економіки та інших нових академічних течій.

Сувору дихотомію між політикою та адмініструванням була піддана сумніву, і тепер публічне управління розглядається як суто політична діяльність, що включає ціннісні судження та компроміси, які виходять за рамки лише питань ефективності.

Модель управління на основі суспільних цінностей передбачає, що державні менеджери повинні створювати суспільні цінності, залучаючи зацікавлені сторони та громадян до колективного визначення того, які результати є справді цінними. На додаток до ефективності існує нормативний поштовх до таких цінностей, як прозорість, справедливість та етика.

Науковці з державного управління також включили нові наукові галузі, такі як теорія ігор, поведінкова економіка та теорія складності. Дискусії точаться навколо динаміки державної політики, управлінських мереж, співпраці та зміни ролі держави в умовах глобалізації.

Модель «Нова публічна служба» стверджує, що публічне управління має бути орієнтоване на служіння громадянам через громадянський дискурс, спільне лідерство в різних секторах, повагу до інтересів громадян та досягнення консенсусу. Вона розглядає державних адміністраторів як таких, що мають громадянську відповідальність, яка виходить за рамки простого управління програмами.

Однак інші науковці критикують суспільну цінність і нові моделі державної служби як надто розпливчасті та нереалістичні. Залишаються

заклики до більш чіткого розмежування між ролями адміністрування та формування політики.

Зрештою, публічне управління спирається на теорії та концепції з різних галузей, включаючи бізнес, політологію, соціологію, економіку, право, географію, антропологію, психологію, комп'ютерні технології, аналіз даних тощо на міждисциплінарній основі. Не існує єдиної великої теорії, а радше синтезовані зусилля, спрямовані на розуміння функціонування державного управління.

1.2 Предметна сфера публічного адміністрування. Системні характеристики публічного управління

Управління - універсальний і необхідний елемент світу, що оточує нас. У той же час, говорячи про універсальність управління, важливо відрізнити його від впливу, дії. Ці явища завжди присутні у відносинах управління, але можливі і поза цих відносин. Чарівна краса, дивовижний голос співака, майстерність футболіста можуть мати сильний вплив на людей, але самі по собі вони не створюють управлінського процесу.

Суспільне (громадське) управління - це управління у *громадському колективі*. Такий колектив може мати різноманітний характер. *Громадське управління* - це процес вольового впливу суб'єкта на об'єкт за задалегідь заданою, усвідомленою, суспільно значущою метою, який підтримує або змінює положення, поведінку, властивості об'єкта та його зв'язки зі суб'єктом у громадському колективі.

У сучасних умовах виділяють поняття "*публічне управління*". Воно орієнтоване на реалізацію публічних (загальних) інтересів і включає такі складові, як державне управління (суб'єктом є органи державної влади), муніципальне управління (суб'єктом є виконавчі та представницькі органи місцевого самоврядування) і громадське управління (суб'єктом є суспільні інституції). У системі публічного управління визначальну роль відіграє державне управління, що здійснює управлінський вплив на всі сфери суспільного життя. У той же час, в умовах розгортання демократичних

перетворень, зростає активність і громадських структур в управлінні не тільки громадськими та державними справами, у вирішенні суспільних проблем.

«Адміністрування» - 1) управління, завідування; 2) формальне, бюрократичне управління, здійснюване лише шляхом наказів і розпоряджень. Відтак, «публічне адміністрування» - управління в сфері публічної влади. Суттєвими характеристиками будь-якої науки є її предмет (зміст), соціальні функції (призначення) і метод (методи), а також її місце у системі наук і взаємозв'язок з ними. Предметом публічного адміністрування є діяльність щодо здійснення та прийняття рішень політичної влади, динаміка інститутів управління та історія, культура управління.

Сфера досліджень у галузі публічного управління

Враховуючи ці різноманітні точки зору, сфера, що підпадає під поняття "публічне управління", включає в себе широкий спектр діяльності та інтересів. Деякі ключові напрямки включають в себе:

Впровадження та аналіз державної політики

управління державним персоналом/людським капіталом

Державні фінанси, бюджетування та фінансовий менеджмент

Організаційна поведінка та управління в державному секторі

Державне регулювання, адміністративне право та нормотворчість

Міжурядові відносини та багаторівневе управління

Вимірювання ефективності діяльності уряду та оцінка програм

Залучення громадян, участь та публічна підзвітність

Надання державних послуг та управління операціями

Закупівлі, управління проектами та адміністрування контрактів

Цифрове врядування, електронне урядування та управління інформацією

Публічна етика, прозорість та антикорупційні механізми

Публічне управління вивчає ці види діяльності та функції на всіх рівнях управління - муніципальному, регіональному, державному/провінційному, федеральному/національному та міжнародному. Воно також поширюється на

державні корпорації, агентства, комісії та постачальників послуг, що фінансуються державою.

Однак межі між "державним" і "приватним" секторами за останні десятиліття розмилися. Державно-приватні партнерства, приватизація, укладання контрактів на надання послуг та моделі спільного управління означають, що державні адміністратори все частіше працюють у мережевому середовищі з багатьма суб'єктами.

Тому сучасне публічне управління вчить про взаємодію між урядом, бізнесом і громадянським суспільством. Воно розглядає цілі системи управління, а не лише бюрократію державного сектору як таку.

Таким чином, публічне управління - це оперативна професійна сфера, що займається впровадженням державної політики на практиці в ефективній, справедливий і підзвітний спосіб, який слугує суспільним інтересам. Як академічна дисципліна, воно інтегрує знання з багатьох підгалузей, постійно розвиваючи свої теоретичні засади в міру того, як змінюються реалії врядування.

Соціально-політичні, економічні процеси, що мають місце в Україні, глобалізація та євроінтеграція вимагають зміни організації, змісту, форм і методів державного впливу на всі елементи суспільства. Вони ставлять перед системою державного управління якісно нові завдання, які суттєво впливають на процеси її функціонування та розвитку. Тому використання в сучасних дослідженнях публічного управління тільки методології суспільних та юридичних наук не дає надійних, адекватних результатів, які можна було б використовувати в практиці перехідного періоду для вивчення процесів функціонування й розвитку державного управління.

Залучення системної методології до розгляду функціонування і розвитку публічного управління полягає у визначенні взаємозв'язків і взаємовідносин як між елементами, компонентами та підсистемами державного управління, так і всією системою державного управління із суспільством у цілому і можливістю аналізу впливів суспільства на якість її функціонування. Адже саме в контексті

такого методологічного напрямку стає можливим визначення протиріч, спровокованих перехідним періодом, та вироблення ефективних рекомендацій щодо їх подолання. В межах такого підходу стає можливим виявлення того, яким чином зовнішнє середовище, тобто суспільство, впливає на систему державного управління, і навпаки.

Під системною методологією розуміється міждисциплінарна галузь наукових досліджень, метою якої є виявлення та теоретичний опис закономірностей побудови, функціонування й розвитку систем. Системна методологія поєднує в собі такі наукові напрями, як системний підхід, системний аналіз, класична теорія систем, теорія систем, що розвиваються самі по собі, теорія систем з активними елементами, системологія тощо.

Системна методологія виникла як реакція на тривале панування аналітичних способів дослідження, явно недостатніх у тому випадку, коли в об'єкті, що досліджується, необхідно виявити основні закономірності функціонування та співвідношення частини або будь-якої частини й цілого, встановити взаємозв'язок між різнорідними фактами, а також тоді, коли виникає необхідність пошуку аналогій в явищах різної природи. Однією з вагомих причин використання системної методології для дослідження державного управління є проблема зв'язку між різними науковими напрямками знань, які вивчають державне управління.

До найважливіших факторів, що визначають необхідність розгляду публічного управління як системи, насамперед належать: 1) транзитивний процес, в якому перебуває держава; 2) вплив глобалізації та інтеграції; 3) зміна вимог з боку суспільства до продуктів функціонування системи державного управління (нормативно-правових та інших документів і послуг); 4) інформаційний вибух, який привів до нових підходів до технологій функціонування соціальних систем. Зростаюче усвідомлення використання різних рівнів аналізу стає характерною рисою сучасного етапу розвитку системної методології. У цих дослідженнях виділяються три основні лінії: розробка теоретичних основ системної методології; побудова адекватного

системній методології дослідницького апарату; впровадження системних ідей і методів.

Системну методологію можна розглядати як сукупність різних моделей і способів опису систем різного роду. Системна методологія може використовуватися в тих випадках, коли необхідно досліджувати об'єкт (у нашому випадку – це державне управління) з різних сторін, комплексно, у процесі розвитку. Як відомо, найбільш поширеним напрямом системних досліджень вважається системний аналіз.

Під системним аналізом розуміють методологію вирішення складних завдань і проблем, засновану на концепціях, розроблених у рамках теорії систем. У багатьох роботах системний аналіз розвивається відносно до проблеми планування і управління в період посилення уваги до програмно-цільових методів. У плануванні це поняття було практично невіддільне від понять “цілеутворення”, “програмно-цільове планування”.

Системний аналіз визначається також і як додаток системних концепцій до функцій управління, пов'язаних із плануванням, чи навіть зі стратегічним плануванням і цільовою стадією планування. Серед основних принципів системного аналізу можна зазначити: принцип єдності – спільний розгляд системи як єдиного цілого і як сукупності частин; принцип розвитку – врахування мінливості системи, її здатності до розвитку, накопичення інформації з урахуванням динаміки навколишнього середовища; принцип глобальної мети – відповідальність за вибір глобальної мети; принцип функціональності – спільний розгляд структури системи і функцій із пріоритетом функцій; принцип децентралізації – сполучення децентралізації і централізації; принцип ієрархії – урахування супідрядності і ранжування частин; принцип невизначеності – врахування імовірного перебігу подій; принцип організованості – ступінь виконання рішень та завдань.

Вивчаючи публічне адміністрування, студенти набувають критично важливих навичок для професійної кар'єри на державній службі, в управлінні неприбутковими організаціями, державному управлінні, впровадженні та

аналізі державної політики, а також для виконання ролей на перетині державного, приватного та громадського секторів. Для функціонування демократичних суспільств нам потрібне глибоке розуміння принципів і практик ефективного державного управління.

1.3 Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях .

Суть сталого розвитку полягає у визначенні життєздатних схем, що враховують та збалансовують економічні, соціальні та екологічні аспекти людської діяльності. Ухвалюючи рішення, громади, компанії та громадяни мають враховувати не лише перспективу 10-20 років, а й далеке майбутнє. Простою мовою, сталий розвиток – це спосіб організації діяльності суспільства, за якою воно зможе існувати в довгостроковій перспективі. Він має на меті досягнення соціальної та економічної справедливості, збереження навколишнього середовища та відновлення використаних природних ресурсів. Думка, що концепція сталого розвитку стосується лише екологічної ситуації, неправильна. Ця концепція набагато ширше, ніж просто турбота про екологію. Вона зачіпає всі сфери життя: економічну, соціальну та екологічну – тобто, екології відводиться лише третина уваги. Центральне місце в концепції займає людина сучасного та людина майбутнього. Як експлуатація ресурсів, економічний розвиток чи спрямованість інвестицій, так і освіта, охорона здоров'я, зайнятість та боротьба з голодом – за цією концепцією всі аспекти розвитку суспільства мають узгоджуватися як і з сучасними, так і з майбутніми потребами.

В Указі Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року №722/2019, було визначено 17 цілей даного розвитку на вказаний вище період, а саме: подолання бідності; подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення

можливості навчання впродовж усього життя для всіх; забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат; забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією; забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх; сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; скорочення нерівності; забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів; забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками; збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття; сприяння побудові миролюбного и відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Також у цьому нормативно-правовому акті зазначалось, що Цілі сталого розвитку України (далі ЦСР) на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України. Крім того, Національній академії наук України, Національним галузевим академіям наук України (зокрема й Національній академії правових наук України), було рекомендовано враховувати ЦСР України на період до 2030 року під час визначення напрямів наукових досліджень.

1.4 Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Суспільство – є складною динамічною соціальною системою, що включає в себе підсистеми, які, функціонуючи як окремі системи та вступаючи у відносини з іншими підсистемами, утворюють функціональні мережі з великою кількістю зв'язків. Ефективність функціонування складних систем обумовлюється наявними діючими механізмами структурного, організаційного, функціонального, нормативно-правового, інформаційного, культурного та мотиваційного порядку, які в сукупності утворюють модель суспільного управління. Головна мета будь-якого управління чи то у приватній, чи то у публічній сфері полягає у досягненні максимальної ефективності та результативності з мінімальними витратами ресурсів, часу та зусиль. Відмінність і мета публічного управління – спрямовувати управлінську діяльність на якість життя громадян окремої адміністративно-територіальної одиниці чи держави в цілому, намагаючись при цьому найбільш раціонально використати інфраструктуру та інші наявні ресурси для надання публічних благ та задоволення суспільних інтересів. Суспільні інтереси у всьому їх розмаїтті, таким чином, виступають ключовим елементом, відправним пунктом у процесі демократичного державотворення. Простором, в якому взаємодіють і реалізуються суспільні інтереси є громадянське суспільство. Вступаючи у взаємодію з державою в демократичному суспільстві з ринковою економікою, вони здатні утворити модель управління соціальним організмом, яку можна визначити як державно-громадське управління, або публічне управління.

Громадянське суспільство не можна визначати як певний інститут на кшталт політичної партії, громадської організації, профспілки чи держави. Воно є характеристикою суспільства з точки зору його самоорганізації, ступеня розвитку демократії, реалізації прав і свобод людини і громадянина, виконання громадянами своїх політичних обов'язків як носіїв суверенітету, джерела влади, як свідомих суб'єктів політичної діяльності, як людей, відповідальних за свої дії, за майбутнє всього суспільства. Тому його не можна побудувати, але

можна утвердити як нову якість політично організованого суспільства, як середовище демократії, свободи та відповідальності за долю держави і нації. Громадянське суспільство створює державу, а не навпаки і співвідносяться як організм і механізм. Держава є складовою громадянського суспільства, інститутом здійснення публічної влади й механізмом забезпечення безпеки, добробуту, правового захисту прав і свобод громадян, а тому не може існувати у недемократичних системах.

Громадянське суспільство за суттю є політичним, адже його суб'єктом є громадянин, що усвідомлює свої політичні інтереси і потреби і є активним учасником політичних відносин. Тому тлумачення громадянського суспільства як сфери реалізації приватних інтересів громадян поза втручанням держави та її організуючим і регулюючим впливом, слід вважати некоректним. Громадянське суспільство – це сфера самореалізації громадян як свідомих політичних акторів – носіїв суспільних і політичних інтересів, – що взаємно корелюються та потребують для цього легітимного і легального політичного інституту – держави. Влада, уособлена й інституціоналізована в державі (а тому і держава) є легітимною доти, доки її дії ґрунтуються на законі, праві, народній довірі та підтримці. Громадянське суспільство не може бути структурованим як політична або правова система, адже системою виступає саме суспільство, соціум як сукупність індивідів і спільнот (які взаємодіють у одній площині, по горизонталі). Для дослідження громадянського суспільства доречно застосовувати такі критерії як часові та просторові характеристики (певні стани, етапи становлення в різних країнах), показники рівня політичної участі (активне, пасивне), ступеня забезпечення прав і свобод людини і громадянина (розвинене, нерозвинене), адекватності суспільним завданням, цивілізаційним викликам, здатності до саморозвитку тощо.

Громадянське суспільство постає як об'єднання громадян, завдяки якому вони забезпечують власні інтереси шляхом самоорганізації. Виступаючи найважливішою передумовою і ознакою сформованості громадянського суспільства, самоорганізація (її рівень, забезпеченість як з боку держави, так і

громадянського суспільства) є, з одного боку показником активності громадян у його розвитку, а з іншого – індикатором зацікавленості держави у його розгортанні. Таким чином, громадянське суспільство є продуктом, що формується під впливом процесів самоорганізації громадян та організуючої і забезпечуючої діяльності з боку правової держави.

Інститутами громадянського суспільства є: добровільні громадські організації і громадські рухи, а також політичні партії на перших стадіях свого формування, поки вони ще не задіяні в механізмах здійснення влади; незалежні засобами масової інформації, що обслуговують громадські потреби та інтереси, формулюють і оприлюднюють громадську думку; громадська думка як соціальний інститут; у певному аспекті – вибори та референдуми, коли вони служать засобом формування і виявлення громадської думки та захисту групових інтересів; залежні від громадськості елементи судової і правоохоронної системи. Множина недержавних організацій, які створюються на добровільних засадах, їх об'єднання, асоціації та союзи виступають визначальною складовою громадянського суспільства та політичної системи в державі, а також і в структурі глобального громадянського суспільства.

ТЕМА 2. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ВИКОНАВЧА ВЛАДА – 2 ГОДИНИ

2.1 Джерела ідей управління суспільством і країною.

2.2 Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

2.3 Особливості виконавчої влади.

2.1 Джерела ідей управління суспільством і країною

Ідеї та практики щодо управління суспільством та адміністрування зазнали значного розвитку протягом історії людства. Хоча концепція централізованої державної адміністративної системи часто асоціюється з

сучасною національною державою, її інтелектуальне коріння можна простежити ще з давніх цивілізацій та політичних філософів.

Деякі з найдавніших письмових пам'яток, пов'язаних з адмініструванням та державотворенням, походять з таких цивілізацій, як Стародавній Єгипет, Месопотамія, Китай та Індія. Нитки адміністративної думки також можна знайти в таких текстах, як Кодекс Хаммурапі з Месопотамії та "Роздуми" Марка Аврелія з Давнього Риму. Обмежені контекстом своєї епохи, ці праці започаткували дослідження ідей щодо державної політики, організаційних структур, управління персоналом, збору доходів та розподілу ресурсів централізованою владою.

Реформація та відповідні протестантські філософії про права особистості, згоду керованих та обмеженість державної влади також вплинули на погляди на державну підзвітність. Укорінилися ідеї балансу між владою та демократичним контролем і наглядом. Можливо, найбільш помітним є те, що філософи епохи Просвітництва мали трансформаційний вплив на мислення в галузі державного управління, просуваючи раціональні, наукові та світські підходи до соціальної організації та врядування. Такі мислителі, як Вольтер, Локк, Гоббс, Монтеск'є, Руссо та інші, більш раціонально і аргументовано пояснювали такі поняття, як суспільний договір, природні права, громадянські свободи, республіканські цінності та розмежування державних повноважень і відповідальності. Праці Іммануїла Канта, з його акцентом на філософії моралі, обов'язку та універсальних максимах етичної поведінки, мали великий вплив на розвиток концепції етосу державної служби та етики для державних службовців.

У 18 столітті з'явилися також фундаментальні праці з питань управління таких філософів, як Адам Сміт, Девід Юм, Джеремі Бентам і Джеймс Медісон, які безпосередньо вплинули на засади сучасного державного управління.

Дж. Медісон, разом з іншими американськими революційними мислителями, такими як Дж. Адамс і Т. Джефферсон, перетворив філософію Просвітництва на конкретні ідеї щодо структурування державного управління.

Такі концепції, як поділ влади, система стримувань і противаг та захист індивідуальних свобод, були кодифіковані.

У постреволуційному американському контексті публічне управління набуло особливого значення як вирішальний засіб для організації функцій цієї нової великої республіканської демократії, запобігаючи при цьому потенційній тиранії більшості або зловживанням з боку будь-якої окремої фракції чи гілки влади.

19-20 століття принесли нові інтелектуальні впливи на публічне управління з боку мислителів, які досліджували демократію, соціальну справедливість, бюрократичну теорію та демократичну підзвітність. У той час як конкретні ідеї розвивалися, адміністрування та реалізація державної політики і програм залишалися оперативним ядром діяльності державного управління.

Підсумовуючи, можна сказати, що хоча мотивації та філософські підходи відрізнялися в різні епохи, практично кожен великий філософ, політичний теоретик і вчений у світовій історії намагався визначити, як найкраще структурувати владу, розподіляти ресурси, суспільні блага і послуги, а також управляти суспільством в цілому.

Зі зростанням складності суспільств зростала і потреба в спеціалізованих системах державного управління для управління дедалі складнішими урядовими операціями, наданням послуг і реалізацією політики. Поступовий інтелектуальний перехід від централізованого правління та абсолютної влади до більш раціонального, демократичного та підзвітного державного управління був звивистим шляхом, що тривав тисячоліттями.

Хоча сьогоденне публічне управління є фундаментально сучасною конструкцією, воно являє собою симбіоз ідей, етики та практики управління, які протягом століть розвивалися філософіями всіх основних світових цивілізацій. Ця різноманітна спадщина збагатила і розширила сферу свого застосування набагато більше, ніж це було на початку її зародження.

Публічне управління та виконавча влада - нерозривно пов'язані поняття. Завданням виконавчої гілки влади є впровадження та забезпечення дотримання законів і політик, затверджених законодавчою гілкою влади. Ця роль безпосередньо покладається на державні адміністративні системи, процеси та персонал.

На національному рівні публічне управління зосереджене у виконавчих агентствах, департаментах, комісіях, державних підприємствах та інших органах під керівництвом президента, прем'єр-міністра або глави уряду. Ці адміністративні підрозділи виконавчої влади керують усіма сферами - від оборони, дипломатії та правоохоронної діяльності до соціальних послуг, інфраструктури, державних земель та регуляторного нагляду.

Однак публічне управління також проникає на рівні штатів/провінцій та муніципалітетів під керівництвом виконавчої влади, наприклад, губернаторів та мерів. Навіть у місцевих містах, містечках і селах є професійні органи державного управління, які керують операціями і програмами під керівництвом виконавчої влади, наприклад, міських рад або міських голів.

У той час як законодавчі органи мають повноваження ухвалювати закони та виділяти відповідні кошти, роль виконавчої влади та її адміністративного апарату полягає в тому, щоб перетворити ці політичні рішення на реальні дії, що впливають на громадян. Виконавча влада розробляє конкретні нормативні акти, встановлює плани реалізації, розподіляє бюджетні ресурси, наймає персонал і фізично виконує програми - формуючи операційний кістяк держави.

Ефективність, результативність та якість державного управління, керованого виконавчою владою, значною мірою визначають сприйняття громадськістю реагування уряду на проблеми та результати його діяльності. Серйозні адміністративні невдачі або скандали можуть підірвати віру в політичне лідерство в цілому.

Таким чином, виконавче керівництво державними адміністративними системами є балансуванням між:

виконанням законодавчих актів і політичних пріоритетів за директивним принципом "зверху-вниз;

наданням достатньої автономії та свободи дій досвідченим фахівцям, щоб вони могли використовувати свої знання та досвід у деталях імплементації;

забезпеченням фільтрації політики через системи нагляду, прозорості та дотримання адміністративних процедур.

У демократичних системах існує цілеспрямоване розмежування між партійною політикою та постійною державною службою, покликане захистити адміністрацію від політично вмотивованої дезорганізації. Однак політично призначені керівники органів виконавчої влади визначають політичне бачення і траєкторії, які спрямовують працівників їхніх відомств на пріоритетні напрямки роботи.

Виконавче управління державним управлінням також вимагає широкої горизонтальної координації між різними відомствами, муніципалітетами, штатами/провінціями та рівнями влади. Державно-приватна співпраця через укладання контрактів на надання послуг та державно-приватне партнерство ще більше ускладнює завдання.

Навички, необхідні для ефективного виконавчого керівництва в державному управлінні, включають формулювання стратегічної політики, організаційний менеджмент, комунікації та зв'язки з громадськістю, бюджетування та фінансову кмітливість, управління проектами, відстеження результатів діяльності, політичну кмітливість і здатність керувати в рамках правил, етики та підзвітності державного сектору.

У федеральній системі Сполучених Штатів Америки виконавча влада, пов'язана з адмініструванням, централізована під керівництвом Президента як глави виконавчої влади. Президент призначає секретарів Кабінету міністрів, які очолюють такі основні відомства, як Міністерство оборони, Державний департамент, Міністерство фінансів, Міністерство юстиції та інші, в яких працюють мільйони федеральних службовців.

Під федеральним рівнем кожен з 50 штатів США має обраного губернатора, який є вищою виконавчою владою, що керує власними системами державного управління, які охоплюють такі сфери, як освіта, транспорт, соціальні послуги, економічний розвиток і регулювання охорони навколишнього середовища.

Округи, муніципалітети та інші місцеві юрисдикції мають власних безпосередньо обраних керівників, таких як окружні комісари, мери та члени міських рад, які здійснюють нагляд за місцевим державним управлінням поліцією, пожежною охороною, видачею дозволів, комунальними послугами, громадськими роботами та іншими громадськими послугами.

Ця американська модель являє собою один з багатьох варіантів того, як виконавча влада і публічне управління можуть бути структуровані в різних національних контекстах, залежно від таких факторів, як унітарна чи федеративна система, парламентська чи президентська система, а також рівень централізації чи децентралізації влади.

В унітарних національних державах, таких як Велика Британія чи Франція, виконавча влада над державним управлінням є більш централізованою порівняно з федералістськими системами. Однак у цих парламентських демократіях роль глави уряду, який здійснює виконавче керівництво над адміністрацією, змінюється залежно від того, яка партія контролює законодавчу владу.

2.2 Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною

Незалежно від конкретної моделі, встановлення чіткої відповідальності виконавчої влади за адміністративні функції має вирішальне значення для програмної підзвітності та ефективної реалізації державної політики, сформульованої законодавчими органами. Адміністративні системи потребують послідовного керівництва та чіткої субординації.

Концентрація адміністративної діяльності в руках виконавчої влади також сприяє дотриманню таких принципів державного управління, як політична нейтральність повсякденної діяльності, захист зайнятості кар'єрних

державних службовців, стандартизоване надання послуг усім громадянам, однакове застосування правил/законів та узгодженість із законодавчими намірами щодо використання державних ресурсів.

При цьому виконавче лідерство має бути розумно збалансоване із законодавчим наглядом, судовими обмеженнями на перевищення повноважень, захищеними каналами для викриттів та інакомислення, відокремленням певних адміністративних функцій, таких як управління виборами та збирання доходів, від ризиків політизації.

Однак у багатьох країнах межі між державним управлінням і виконавчою владою стають дедалі більш розмитими. Уряди прийняли більш корпоративні моделі лідерства, які надають виконавчі та адміністративні повноваження одночасно в різних сферах політики.

Крім того, такі явища, як становлення сучасної регуляторної держави, призвели до того, що законодавчі органи делегували значні повноваження з формування адміністративної політики виконавчим органам, щоб вони могли швидше адаптуватися до мінливих обставин. Квazi-законодавча та квази-судова влада зосередилася в руках підконтрольних виконавчій владі бюрократичних структур.

Таким чином, публічне управління, по суті, є розширенням повноважень і відповідальності виконавчої влади в управлінні суспільством і реалізації державної політики. Воно забезпечує інституційний механізм і людський капітал для реалізації пріоритетів виконавчої влади.

Однак, встановлення належного балансу між виконавчим контролем і дискреційними повноваженнями органів державного управління, а також надійних систем підзвітності залишається постійним викликом для всіх урядів, які прагнуть бути одночасно ефективними і чутливими, підтримуючи при цьому основні цінності державної служби.

**ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВВІДНОШЕННЯ
ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА ВИКОНАВЧОЇ ГІЛОК ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В
УКРАЇНІ – 4 години**

3.1 Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.

3.2 Співвідношення економіки та політики.

3.3 Конституційне встановлення розподілу влади.

3.4 Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах.

3.5 Конституційний правопорядок в Україні в умовах воєнного стану

3.1 Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології

Досвід вивчення діяльності уряду дав деяким дослідникам підстави твердити, що політичний курс тісно пов'язаний із позитивними і негативними наслідками для економіки і соціальної сфери, що насправді політика відіграє важливу роль, адже є вираженням економічних інтересів різноманітних прошарків населення. Деякі представники соціології прагнули застосувати економічні підходи для створення нових дослідницьких парадигм. Економіка нерозривно пов'язана із соціальними відносинами, а також із політикою та ідеологією. Для економічної науки, соціології і політології існує певне поле загальних проблем. У соціальних і гуманітарних науках отримала велике поширення концепція раціонального вибору, сутність якої полягає в перенесенні принципів ринкової економіки на інші сфери суспільного життя. Особливо чітко цей принцип простежується в політичній сфері. Ринкові принципи вибору в політичній сфері аналізуються в працях Г.Тейлора, И.Шумпетера, Дж.Даунсата ін. Вони розглядають уряд, парламент, партії і виконавчі органи як інститути і організації, які складаються з індивідів, що переслідують у політичній сфері свої інтереси за принципом ринкової конкуренції у сфері економіки. При цьому головна їх мета - обрання на політичну посаду. Для здійснення власних цілей вони пропонують привабливі програми. Політичні діячі, що беруть участь у виборах, пропонують як товар свої політичні

програми, в той час як виборці купують цей товар, вважаючи, що він принесе їм вигоду. Політика також є ареною жорсткої конкуренції. До того ж, у будь-якому державному утворенні існує конкуренція між службовцями в питанні просування по кар'єрній драбині. Конкуренція властива не лише ринку, а й політичному сектору. Політична партія – це організація, діюча в сфері політичного життя суспільства, що об'єднує людей за спільністю їх інтересів і переконань для політичної реалізації своєї політичної мети. Мета - завоювати мандат на владу, щоб реалізувати свою політику. Провідною є та партія, яка висуває основну програмну політику.

Основною ознакою, що відрізняють політичні партії від державних структур, - добровільність об'єднання. Політична партія завжди об'єднує та відображає інтереси тільки частини суспільства, соціальної спільності людей. Жодна політична партія не може претендувати на вираження волі всього народу. Політична партія відрізняється меншим ступенем організованості, у порівнянні з органами та структурами державної влади.

3.2 Співвідношення економіки та політики.

Економіка і політика є двома підсистемами єдиної суспільної системи. За загальним законом системності вони є взаємопов'язаними, і в той же час відносно самостійними. Вони відносно самостійні остільки, оскільки підкоряються своїм особливим законам розвитку. В той же час вони взаємопов'язані, оскільки є предметом інтересів одних і тих самих людей і соціальних груп – реалізація цих інтересів (перш за все матеріальних) відбувається через відповідну форму взаємодії, розподілу і перерозподілу економічної і політичної влади. Взаємообумовленість політики і економіки на рівні систем є предметом соціології. Для політології важливі перш за все взаємостосунки суб'єктів політичної та економічної влади, а також між суб'єктами політичної влади з приводу економіки.

Економічна і політична влада розрізняються за сферою своєї дії і за механізмом здійснення. Політична влада означає підкорення і примушення людей до виконання певних законів, приписів, норм суспільного і державного

життя за допомогою політичного (державного) авторитету і сили. Економічна влада є регулюванням взаємостосунків між людьми з приводу виробництва, обміну та розподілу матеріальних благ, в основі якого – власність на засоби виробництва. Суб'єктами економічної влади є власники, тобто окремі особи, або трудові колективи, групи співвласників, а також держава та інші політичні або громадські організації. Взаємозв'язок і самостійність економіки і політики проявляється вже в тому, що суб'єкти економічної і суб'єкти політичної влади можуть як співпадати, так і існувати окремо.

Економіка є найважливішим об'єктом політичної діяльності. З одного боку – як основа політичної влади, в розумінні її економічної могутності (це стосується будь-якої держави, незалежно від характеру втручання держави в економіку). З іншого боку – як основа авторитету політичної влади в розумінні успішної економічної політики. Таким чином, економічна політика є одним з головних напрямків діяльності держави, і, одночасно, одним з головних предметів у програмах політичних партій.

Втім, політична влада завжди була засобом економічного збагачення – держав, суспільних груп або окремих осіб. Використання політичної влади в особистих або групових матеріальних інтересах називається корупцією (з лат. *corruptio* – підкуп). Це не тільки хабарництво державних службовців і політиків, вона може виявлятися також у проведенні економічної політики у власних інтересах, використанні державних ресурсів в особистих цілях, прямому грабунку державних коштів або цінностей.

3.3 Конституційне встановлення розподілу влади

Взаємовідносини та розподіл повноважень між законодавчою та виконавчою гілками влади є основоположним елементом конституційної системи правління в Україні. Те, як структуровані та розподілені повноваження між цими двома гілками влади, має величезне значення для функціонування держави, демократичного врядування та захисту прав і свобод людини і громадянина.

Як і в багатьох сучасних демократичних країнах, Конституція України встановлює систему стримувань і противаг, що походить від теорії поділу влади, яку обстоювали мислителі епохи Просвітництва, такі як Монтеск'є. Основна передумова полягає в тому, що зосередження основної влади в руках однієї особи чи інституції породжує тиранію та зловживання. Тому різні гілки влади слугують противагами, контролюючи і стримуючи одна одну.

У напівпрезидентській системі України законодавча влада належить Верховній Раді, тоді як виконавча влада розділена між Президентом як главою держави та Кабінетом Міністрів на чолі з Прем'єр-міністром. Цей розподіл спрямований на запобігання домінуванню однієї гілки влади над іншими.

Законодавча влада - Верховна Рада

Як однопалатний парламент України, Верховна Рада є єдиним органом законодавчої влади, відповідальним за прийняття законів, затвердження державного бюджету, ратифікацію міжнародних угод та здійснення контролю над виконавчою владою.

450 депутатів Верховної Ради обираються шляхом прямих виборів за змішаною виборчою системою строком на 5 років. Це надає парламенту демократичної легітимності, що походить від голосуючих громадян. Його конституційні повноваження включають

Прийняття законів, постанов та інших нормативно-правових актів
призначення виборів Президента
затвердження Прем'єр-міністра як глави уряду
призначення на ключові посади, такі як судді, уповноважений з прав людини та керівництво регуляторних органів
оголошення стану війни або надзвичайного стану
призначати загальнонаціональні референдуми
ініціювати процедуру імпічменту Президента.

Однак повноваження Верховної Ради врівноважуються можливістю Президента накладати вето на закони (для подолання вето необхідна більшість у 2/3 голосів) та видавати укази у конкретних сферах, визначених

Конституцією. Прем'єр-міністр також зобов'язаний виконувати лише ті директиви Верховної Ради, які не суперечать указам Президента.

Крім того, у разі тупикової ситуації Президент зберігає за собою право розпустити Раду і призначити дострокові парламентські вибори за певних умов.

Виконавча влада

Як глава держави, обраний прямим голосуванням Президент України є символічним лідером нації та головнокомандувачем збройних сил. Він також має значні повноваження у сфері зовнішньої та внутрішньої політики.

Основні повноваження президента включають

призначення та звільнення Прем'єр-міністра та інших членів Кабінету Міністрів

призначення голів обласних державних адміністрацій та керівників інших центральних органів виконавчої влади

скликання позачергових сесій Верховної Ради

накладати вето на закони, прийняті парламентом

нагородження державними нагородами та помилування

Керівництво зовнішньополітичною діяльністю та міжнародними переговорами

вносити законопроекти на розгляд Верховної Ради

оголошення воєнного стану за згодою Верховної Ради

Виступає гарантом державного суверенітету і територіальної цілісності

Хоча Прем'єр-міністр формально є главою уряду України, який здійснює нагляд за реалізацією більшої частини внутрішньої політики, його повноваження значною мірою походять від Президента, який його обирає, і залежать від нього.

Українська система має елементи як президентської, так і парламентської моделі, що створює певну напруженість і дублювання між двома гілками влади. Розділені уряди, де президентська та парламентська більшість контролюються протилежними партіями, часто призводять до політичного глухого кута.

Зокрема, баланс виконавчої та законодавчої влади в напівпрезидентській системі України суттєво змінився після протестів Помаранчевої революції 2004 року та Євромайдану 2014 року.

Конституційні реформи, проведені після цих політичних потрясінь, обмежили певні повноваження президента, зокрема, право розпуску Верховної Ради та розширили парламентський нагляд за призначенням суддів, звільненням міністрів і затвердженням оголошення воєнного стану. Однак президент зберіг широкі повноваження у сфері зовнішньої політики та національної безпеки.

Розподіл призначень, законодавчих процесів, перевірок і наглядових повноважень між двома гілками влади залишається предметом постійних переговорів у демократичній системі врядування України, що розвивається. Тлумачення меж того, що вважається належним конституційним виконанням повноважень, є джерелом широких правових і політичних суперечок.

Поділ влади має на меті запобігти авторитарній концентрації контролю, але може призвести до міжгалузевих конфліктів, які перешкоджають ефективному виробленню політики. Надмірна централізація загрожує зловживаннями, але надмірна дифузія повноважень породжує бездіяльність. Пошук відповідного балансу є делікатною справою.

Така динаміка законодавчої та виконавчої влади, зрештою, відображає глибшу суспільну напругу в Україні, пов'язану з протистоянням між централізацією та децентралізацією, євроатлантичною інтеграцією та орієнтацією на Росію, а також прагненням суспільства до більшої підзвітності та антикорупційних реформ та збереження інтересів впливової еліти.

Значні зміни в політиці відбулися після чергових президентських і парламентських виборів, коли різні фракції, прийшовши до влади, намагалися змінити баланс сил і нав'язати своє бачення за допомогою судових призначень і конституційних реформ.

Проте, основна правова та конституційна база все ще забезпечує необхідну систему взаємних перевірок, розподіл повноважень і дотримання

правил демократичної передачі влади як опору проти повного скочування до авторитаризму або екстрактивного управління, що приносить користь лише вузькому колу осіб.

Однак захист важко здобутих Україною свобод і демократичних завоювань вимагатиме постійних зусиль у боротьбі з ендемічною корупцією, захопленням держави олігархічними акторами, російськими зусиллями з дестабілізації та консолідацією надмірної особистої влади в будь-якій гілці влади.

Аналізуючи цю динаміку, стає очевидним взаємопов'язаний характер політичних та економічних сил у суспільстві. Економічна політика та права власності нерозривно пов'язані з розподілом владних повноважень між гілками влади, так само, як групи з концентрованою економічною владою постійно прагнуть впливати на прийняття політичних рішень у своїх інтересах.

Науковці детально вивчали ці взаємозв'язки між політикою, економікою, правовими структурами та соціальною поведінкою в таких галузях, як конституційна політекономія, право та економіка, теорія суспільного вибору. По суті, мотиви власного інтересу, які керують діями людей в економічній сфері, зберігаються і в політичній сфері, коли окремі особи та групи змагаються за контроль над державною владою, яка може бути інструментом перерозподілу, регулювання та вилучення ренти.

Мета надійних конституційних рамок, що встановлюють поділ влади, систему стримувань і противаг та захист прав, полягає в тому, щоб пом'якшити ці згубні тенденції і спрямувати конкуренцію інтересів у більш продуктивне, кероване русло. Підкріплена соціологічним розумінням громадянської активності та колективної участі, конституційна політекономія має на меті реформувати структури стимулів та механізми підзвітності, щоб вони відповідали ширшим суспільним інтересам.

Для України це все ще залишається значною мірою незавершеною роботою. Створення конституційного ладу, який би стримував корупцію, розширював права і можливості населення, забезпечував ефективне

врядування, підтримував верховенство права, інтегрувався з європейськими економічними та політичними нормами, а також збалансовував повноваження між гілками влади у продуктивній рівновазі, є величезним викликом.

Але цей складний розподіл і взаємозалежність між законодавчою і виконавчою владою залишається важливим правовим і політичним фундаментом для демократичного майбутнього України як незалежної, процвітаючої європейської держави, що служить потребам своїх громадян. Правильна побудова цієї фундаментальної архітектури має першорядне значення.

3.4 Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах

Економічне поведінка - поведінка, пов'язана з перебором економічних альтернатив з метою раціонального вибору, тобто вибору, в якому мінімізуються витрати й максимізується чиста вигода.

Передумовами економічної поведінки виступають:

1. економічна свідомість,
2. економічне мислення,
3. економічні інтереси,
4. соціальні стереотипи.

При цьому кожен феномен по-своєму формує той чи інший тип економічної поведінки. Так, наприклад, техніка економічного мислення - це якась передумова, якою людина керується в своїй поведінці. Виходячи з балансу раціональності й емоційності свого мислення індивіди роблять лише ті дії, які принесуть їм найбільшу чисту користь (тобто користь за вирахуванням можливих витрат, пов'язаних з цими діями). У спілкуванні між собою, особливо з приводу розподілу і споживання обмежених економічних ресурсів, суб'єкти переслідують свої економічні інтереси, задовольняють свої насущні потреби. Це друга передумова їх економічної поведінки, що дозволяє багато в чому його передбачати. Діючи у власних інтересах, люди створюють можливість вибору для інших, і громадська координація формується як процес безперервного пристосування до змін в чистій вигоді, що виникають в ході їх взаємодії.

Існує кілька моделей економічної поведінки індивідів, що містять механізми громадської координації.

1. *Перша модель*, заснована на методології англійського економіста і філософа А. Сміта, будується на визнанні компенсаторної ролі заробітної плати в якості основи економічної поведінки суб'єкта. Функціонування моделі детермінується п'ятьма головними умовами, які "компенсують малий грошовий заробіток в одних заняттях і врівноважують великий заробіток в інших: 1) приємність або неприємність самих занять, 2) легкість і дешевизна або складність і дорожнеча навчання їм, 3) сталість або мінливість занять; 4) більша або менша довіра, яка чиниться тим особам, які займаються ними; 5) імовірність або неймовірність успіху в них". Ці умови визначають баланс дійсних чи уявних вигод і витрат, на яких ґрунтується раціональний вибір індивіда. Альтернативні варіанти, обрані в кожному з п'яти умов заробітку грошей виходячи з схильностей та вподобань людей, визначають їх економічну поведінку.

Аналіз економічної поведінки індивіда, в контексті методології А. Сміта, показує, що у вітчизняній економіці в процесі становлення ринкових відносин явно домінують два базових і один додатковий тип економічної поведінки індивідів:

1) *Доринковий тип поведінки* характеризується формулою "гарантований дохід ціною мінімуму трудових затрат", або "мінімум доходу за мінімумом трудових затрат". У цілому для носіїв доринкового типу поведінки характерним є неприйняття ринку або насторожене ставлення до нього, низька оцінка власних уявлень про ринкову економіку, високий рівень соціальної та психологічної напруженості особистості, яка перебуває під сильним впливом соціальних стереотипів, вироблених у роки радянської економіки.

2) *Ринковий тип поведінки* характеризується формулою "максимум доходу ціною максимуму трудових витрат". Він припускає високий ступінь економічної активності з боку індивіда, розуміння того, що ринок надає можливості для підвищення добробуту відповідно вкладеним зусиллям,

знанням, умінням. Власне ринковий тип поведінки ще тільки починає формуватися і в значному ступені залежить від ходу економічних реформ та їх відповідності соціальним очікуванням економічно активних індивідів.

3) *Псевдоринковий тип* економічної поведінки характеризується формулою "максимум доходу ціною мінімуму трудових затрат". Наявність псевдоринкового типу поведінки в тій чи іншій соціальній системі свідчить про низький рівень її розвитку, відсутності чітко вираженої концепції цього розвитку, що характерно в тій чи іншій мірі для країн, що розвиваються.

2. *Друга модель*, заснована на методології американського економіста П. Хейне, виходить з того, що економічний образ мислення має чотири взаємопов'язані особливості:

- люди роблять вибір;
- тільки індивіди обирають;
- індивіди обирають раціонально;
- всі суспільні відносини можна трактувати як ринкові відносини.

Названі умови створюють певний баланс дійсних чи уявних вигод і витрат, на яких ґрунтується раціональний вибір індивіда. Роблячи цей вибір, індивід робить дію, яка принесе йому відповідно до його очікувань найбільшу чисту користь. При цьому чим серйозніше економічне обґрунтування вибору, тим більша вірогідність того, що він буде раціональним.

Необхідними властивостями-обмеженнями економічної теорії П. Хейне є:

- 1) визнання безумовної раціональності людини;
- 2) абсолютизація раціонального вибору;
- 3) акцентування уваги на можливості здійснення вибору одиничним індивідом.

Обмеженість пояснювальних можливостей економічної теорії П. Хейне долається в ході створення соціологізованої моделі економічної поведінки. Остання включає в себе: по-перше, дії, детерміновані колективним вибором, по-друге, ірраціональні вибори індивідів, які часто мають місце в житті і пов'язані з присутністю в структурі людської психіки компонентів несвідомого,

по-третє, дії, детерміновані економічними інтересами і соціальними стереотипами. Відповідно до цієї моделі, вибір індивідів в реальній ситуації визначається: станом балансу раціонального та емоційного в економічному мисленні; рухливістю рівноваги нормативного та індивідуального в соціальному стереотипі, і нарешті, більш глибокими причинами (що часто не залежать від них) - їх економічними інтересами. Переслідуючи свої економічні інтереси, люди пристосовуються до поведінки одне одного, дотримуючись прийнятих правил гри, адаптуються до мінливої ситуації, прагнучи отримати максимальну чисту вигоду (за вирахуванням витрат) у результаті своїх виборів.

Аналіз економічної поведінки індивідів у контексті методології П. Хейне дозволяє створити типологію економічної поведінки індивідів виходячи, наприклад, з оцінки різними групами безробітних того, що значила для них колишня професія як цінність. В ході аналізу виявлено, на цій підставі, стратегії прагматичної, професійної і байдужої поведінки осіб, які втратили роботу.

Стратегія прагматичної поведінки формується на основі цільової установки, з якою випускник закінчує (а безробітний закінчив) школу, ПТУ, ВНЗ, - досягти матеріального благополуччя і зробити кар'єру. Прагматичний тип поведінки, як правило, притаманний різним освітнім групам і майже не залежить від статі. Разом з тим він значно посилюється з віком і в старших вікових групах виражений втричі сильніше, ніж в групі до 30 років. Цей тип поведінки найбільш близький до власне ринкового типу.

Стратегія професійної поведінки виходить з установки отримати цікаву роботу в майбутньому. Даний тип поведінки найтісніше пов'язаний з рівнем освіти індивідів. Парадоксально, але в нинішній перехідний період ситуація така, що чим більше років знадобилося на освіту, тим меншою горизонтальною мобільністю володіє індивід, тим, отже, гіршим є його соціальне самопочуття.

Стратегія байдужої поведінки виходить з того, що потрібно просто отримати освіту. Цей тип поведінки майже не пов'язаний з рівнем освіти і статтю індивідів. Він мало пов'язаний з віком, не має чітких суб'єктних характеристик і тенденцій у своїх змінах. Він дуже схильний до впливу (як

позитивного, так і негативного) всього суспільного розвитку і конкретної суспільної ситуації.

У політичному житті суспільства існує безліч типів політичної поведінки:

1. *Мобілізаційна поведінка*, тобто яка здійснюється під домінуючим впливом зовнішніх обставин і автономному поводженні, відбувається в результаті вільного вибору.

2. Залежно від участі електорату в політичному житті суспільства можна також говорити про:

2.1. *відкриту участь*;

2.2. *закриту*, тобто що ухиляється від участі в політичному житті;

3. *Нормативна* (орієнтована на панівні офіційні норми);

4. *Девіантна* (що відхилюється від норм);

5. *Традиційна* (орієнтована на постійно відтворювані норми, мотиви та вчинки);

6. *Інноваційна* (творча, нові мотиви і форми політичної поведінки).

Великий вплив на політичну поведінку має зміна статусних позицій індивідів і соціальних груп.

3.5 Конституційний правопорядок в Україні в умовах війни

Сучасний стан вітчизняного державотворення характеризується ускладненими процесами, пов'язаними з розпочатою росією війною проти України, що супроводжується втратою стабілізуючого фактору напрацьованих раніше загальних орієнтирів демократичного розвитку нашої держави і суспільства. Основний Закон інституціоналізує конструкцію влади, чітко окреслює механізм державної влади та повноваження органів державної влади й органів місцевого самоврядування, конститує демократичні засади правового статусу людини і громадянина, визначає моральні, політичні, економічні та правові орієнтири у сфері регулювання прав, свобод і обов'язків

людини і громадянина в Україні і таким чином конституційні норми складають могутній фактор правового порядку.

Конституція України, виступає фундаментальною основою подальшого розвитку національного законодавства, є ядром правової системи України. Ст. 19 Конституції України голосить, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Гарантування правопорядку в нашій державі велике значення мають положення Конституції України, які визначають форми здійснення народовладдя та механізм національної публічної влади.

Війна з росією має наслідком нові вектори розвитку національної парадигми конституціоналізму, і відповідно нові форми і методи конституціоналізації суспільних відносин, хоча при цьому має неухильно відбуватися дотримання правил, установлених конституцією, забезпечення її верховенства та прямої дії, повага конституційних цінностей всіма членами суспільства та держави в цілому; гарантії дотримання норм Основного Закону, прав та свобод людини і громадянина, забезпечення ефективності правової системи та її елементів; процес проникнення конституційних положень і принципів (цінностей) в структуру правової системи з метою трансформації універсальних положень конституції; критерій конкретизації засад, цінностей конституції в чинному законодавстві та в реальних суспільних відносинах, що формує правовий режим реалізації основних прав та свобод людини і громадянина.

В умовах воєнного стану відбувається трансформація вітчизняного механізму державної влади та місцевого самоврядування через функціонування військових адміністрацій, посилення повноважень окремих органів державної влади. Так, воєнний стан став причиною обмеження цілого ряду визначених

вітчизняним Основним законом прав і свобод людини і громадянина та загальною заборonoю таких форм прямої демократії як вибори і референдуми.

ТЕМА 4. АПАРАТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ – 4 години

4.1 Визначення поняття "апарат державного управління" та його місце в системі державного управління.

4.2 Структура та організація апарату державного управління.

4.3 Функції та повноваження апарату державного управління.

4.4 Реформування та модернізація апарату державного управління.

4.1 Визначення поняття "апарат державного управління" та його місце в системі державного управління.

Поняття "апарат державного управління" стосується організаційного механізму, за допомогою якого здійснюються функції державного управління та публічного адміністрування. Він є невід'ємною складовою більш широкої системи державного управління і відіграє вирішальну роль у реалізації політики та наданні послуг громадянам.

По суті, апарат державного управління охоплює всі організаційні одиниці, установи, агентства та персонал, які складають виконавчу владу, відповідальну за реалізацію законів, політики та урядових програм. Сюди входять міністерства, відомства, комісії, регуляторні органи та структури державної служби на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Апарат державного управління діє не ізольовано, а є частиною загальної системи державного управління, яка також включає законодавчі органи, що розробляють закони та політику, судові органи, що здійснюють нагляд, та інші суб'єкти державного сектору. Зрештою, адміністративний апарат існує для того, щоб здійснювати і забезпечувати виконання волі демократично обраного

політичного керівництва, кодифікованої в конституціях, статутах і офіційних виконавчих директивах.

Однак адміністративна бюрократія покликана слугувати прикладом принципів політичного нейтралітету, безперервності управління та професійного досвіду на противагу заангажованості законодавчої політики. В ідеалі, апарат повинен неупереджено і рівномірно здійснювати політику в інтересах суспільства, а не керуватися електоральними факторами чи вузькими особистими інтересами.

4.2 Структура та організація апарату державного управління

Структура та організація

Організаційно апарат державного управління містить як централізовані структури, що охоплюють загальнонаціональну юрисдикцію, так і децентралізовані органи, що діють на регіональному або місцевому рівнях. Його архітектура включає кілька ієрархічних рівнів і розподіл обов'язків між спеціалізованими функціями та підрозділами.

До загальних структурних елементів належать

Основні виконавчі офіси/міністерства (офіс Прем'єр-міністра, кабінети міністрів, адміністрація Президента тощо)

Галузеві міністерства, організовані за сферами політики (освіта, охорона здоров'я, фінанси, оборона тощо)

Незалежні регуляторні органи та комісії

Центральні системи державної служби для управління персоналом

Субнаціональні адміністрації, такі як провінції/штати та муніципалітети

Польові офіси та підрозділи, що надають послуги на місцях

Принципи, якими зазвичай керуються при розробці організаційної структури, включають

Департаменталізація за цілями, процесами, клієнтурою, географією тощо.

Чіткі ланцюги підпорядкування та ліній підзвітності

Сфера контролю та розмежування повноважень керівного персоналу

Централізація та децентралізація повноважень щодо прийняття рішень

Формалізація та стандартизація правил, процедур, посадових обов'язків

Організаційні структури адміністративних апаратів відрізняються в різних країнах і юрисдикціях залежно від таких факторів, як національні та федеральні моделі, унітарна система чи система поділу влади, рівень економічного розвитку, політичні пріоритети, ініціативи щодо реформ та історична спадщина, серед іншого.

Хоча ієрархічні бюрократичні моделі переважають, деякі країни запровадили реформи, спрямовані на перехід до більш горизонтальних, командних, спільних і цифрових структур для підвищення гнучкості та клієнтоорієнтованості.

4.3 Функції та повноваження апарату державного управління.

Ключові функції та повноваження

Апарат державного управління виконує кілька основних функцій, які є невід'ємною частиною державного управління:

Реалізація політики - перетворення законів, указів та політичних директив у конкретні програми, правила та урядові заходи, що впливають на суспільство. Це основна функція імплементації.

Надання публічних послуг - надання послуг безпосередньо громадянам, таких як освіта, охорона здоров'я, соціальна допомога, видача дозволів, громадська безпека, функціонування інфраструктури тощо.

Регуляторний нагляд - забезпечення виконання нормативних актів, видача ліцензій/сертифікатів, контроль за дотриманням стандартів і правил у різних галузях промисловості, у сфері охорони довкілля тощо.

Управління ресурсами - управління державними фінансами, майном, персоналом/людськими ресурсами, закупівлями, інформацією та додатковими державними активами/ресурсами.

Операційний менеджмент - планування, координація та нагляд за державними операціями, програмами та процесами, спрямованими на досягнення визначених цілей та показників ефективності.

У той час як законодавчі органи приймають основні закони та відповідні бюджети, виконавчі/адміністративні органи мають величезну свободу дій у тому, як інтерпретувати політику та реалізовувати її на практиці. Апарат відповідає за розробку та видання детальних нормативно-правових актів, розподіл ресурсів та визначення процедурних особливостей.

Як наслідок, адміністративним органам часто делегуються значні повноваження щодо прийняття рішень, які мають квазізаконодавчі та квазісудові характеристики, що вимагає надійних систем нагляду, прозорості та підзвітності.

4.4 Реформування та модернізація апарату державного управління.

Заходи з реформування

Як і будь-які великі організації, адміністративні апарати державного сектору незмінно стикаються з викликами, пов'язаними з ефективністю, результативністю, оперативністю та постійним прагненням відповідати потребам і очікуванням суспільства, що постійно змінюються.

Серед основних тенденцій та ініціатив, спрямованих на модернізацію державного управління в останні десятиліття, можна виділити наступні:

Оптимізація та скорочення - зусилля, спрямовані на впорядкування ієрархії, зменшення кількості керівників середньої ланки, розширення сфери контролю та оптимізацію штатного розкладу з метою підвищення ефективності.

Аутсорсинг/приватизація - укладання контрактів на надання певних державних послуг з приватними фірмами або їх самофінансування за рахунок плати за користування, а не податкових асигнувань.

Цифрова трансформація - впровадження нових цифрових технологій, таких як портали онлайн-сервісів, автоматизація, аналіз даних, хмарні обчислення в адміністративні процеси.

Управління ефективністю - прийняття принципів приватного сектору, таких як стратегічне планування, вимірювання ефективності, управління за цілями тощо.

Підзвітність, орієнтована на результат - перехід від жорсткого дотримання процедур до оцінки результатів, наслідків та впливу діяльності уряду в більш цілісний, орієнтований на результат спосіб.

Державно-приватні партнерства - моделі співпраці, які залучають капітал, інновації та операційні можливості приватного сектору на державну арену.

Залучення громадськості - розширення громадянської участі, консультацій з громадськістю та спільного виробництва послуг через адміністративні процеси.

Реформи державної служби - модернізація систем оплати праці, набору, навчання та працевлаштування з метою створення більш професійної, кваліфікованої державної служби.

Хоча шляхи адміністративних реформ у різних країнах відрізняються, основні рушійні сили адміністративної реформи, як правило, зумовлені потребами у підвищенні ефективності, якості послуг, прозорості, координації політики та довіри громадськості до урядових інституцій в умовах фіскальних обмежень.

Однак реформатори повинні ретельно збалансувати ці цілі з основними цінностями державної служби, такими як політичний нейтралітет, справедливість, належна правова процедура, етика та конституційна добродішність. Безоглядне запозичення практик приватного сектору може бути хибним.

Комплексні адміністративні реформи потребують злагодженого управління змінами, стратегічної комунікації, підтримки вищого керівництва, підвищення кваліфікації працівників та законодавчої/політичної підтримки для успішного впровадження та сталого розвитку.

Таким чином, державний адміністративний апарат є операційною основою, що забезпечує публічне управління. Незважаючи на свою складність і бюрократичність, він перетворює політичне бачення на реальну політику, державні послуги та суспільний вплив.

Оскільки потреби громадян та операційне середовище змінюються, постійна модернізація адміністративного апарату є необхідною для побудови високоефективного, етичного, цифрового уряду 21-го століття, пристосованого до нових реалій. Правильне проведення адміністративної реформи має вирішальне значення для всіх країн, які прагнуть забезпечити ефективне, підзвітне демократичне врядування, що дійсно слугує суспільним інтересам.

ТЕМА 5. МЕХАНІЗМИ, ОРГАНИ, МЕТОДИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ – 4 години

5.1 Структура механізмів й органів публічного управління.

5.2 Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.

5.3 Методи та стилі публічного управління.

5.4 Моделі публічного управління: «Електронний уряду» (Digital Government), «Мережеве управління» (Network model of Government), «Антикризовий державний менеджмент» (Anti-crisis Public Administration), «Відкритий уряду» (Open Government Partnership), New Public Management та інші.

5.1 Структура механізмів й органів публічного управління

Сфера державного управління охоплює складну структуру механізмів та органів, відповідальних за управління державною політикою, програмами та послугами. Ця багатогранна структура, як правило, складається з державних установ, департаментів, міністерств і регуляторних органів на різних рівнях влади - від місцевого до національного та міжнародного. Кожна з цих структур має свої специфічні функції, обов'язки та повноваження в рамках адміністративної системи.

1. Компоненти структури:

Структура державного управління складається з кількох ключових компонентів, кожен з яких відіграє певну роль у процесі управління:

Міністерства: Міністерства - це урядові відомства, очолювані міністрами, які відповідають за нагляд за конкретними секторами або сферами державної політики.

Урядові установи: Це організації, створені урядом для виконання конкретних функцій, таких як регулювання галузей, надання соціальних послуг або забезпечення дотримання законів і нормативних актів.

Департаменти: Департаменти - це підрозділи урядових установ, відповідальні за нагляд за конкретними сферами діяльності уряду, такими як охорона здоров'я, освіта чи транспорт.

Регуляторні органи: Регуляторні органи - це незалежні організації, завданням яких є нагляд за дотриманням законодавства у певних галузях чи секторах, таких як фінансове регулювання чи захист довкілля.

2. Рівні державного управління:

Публічне управління функціонує на різних рівнях влади, включаючи:

Міське самоврядування: Цей рівень влади відповідає за управління муніципалітетами, містами чи округами та надання послуг безпосередньо громадянам на місцевому рівні.

Уряд штату/провінції: Уряди штатів або провінцій мають повноваження на певній географічній території в межах країни і здійснюють нагляд за питаннями, які впливають на весь штат або провінцію.

Національний уряд: Національний або федеральний уряд відповідає за управління всією країною і нагляд за питаннями національного значення, такими як оборона, закордонні справи та економічна політика.

Міжнародні організації: Деякі органи державного управління діють на міжнародному рівні, наприклад, Організація Об'єднаних Націй або Європейський Союз, і відповідають за вирішення глобальних проблем і сприяння співпраці між країнами.

3. Функції органів державного управління:

Органи державного управління виконують різноманітні функції, зокрема:

Розробка політики: Органи державного управління розробляють та впроваджують політику, спрямовану на вирішення суспільних проблем, сприяння економічному зростанню та покращення державних послуг.

Надання послуг: Органи державного управління надають громадянам основні послуги, такі як освіта, охорона здоров'я, транспорт та програми соціального забезпечення.

Регулювання: Органи державного управління регулюють галузі та сектори, щоб забезпечити дотримання законів і правил, захистити споживачів і сприяти чесній конкуренції.

Залучення громадськості: Органи державного управління взаємодіють з громадянами, зацікавленими сторонами та групами інтересів для збору інформації, вирішення проблем та сприяння прозорості та підзвітності в уряді.

5.2 Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування

Організація діяльності органів публічної адміністрації ґрунтується на кількох фундаментальних принципах, серед яких прозорість, підзвітність, ефективність та оперативність. Прозорість, що є основою демократичного врядування, забезпечує відкритість і доступність урядових процесів і рішень для громадськості. Підзвітність покладає на державних службовців неухильну відповідальність за свої дії та рішення, сприяючи зміцненню довіри та доброчесності в управлінні. Ефективність - рушійна сила ефективного надання державних послуг - спрямована на оптимізацію використання ресурсів при швидкому досягненні організаційних цілей. Крім того, оперативність підкреслює важливість швидкого реагування на потреби та занепокоєння громадян, що сприяє підвищенню рівня задоволеності громадян та довіри до уряду.

5.3 Методи та стилі публічного управління.

Публічне управління використовує безліч методів і стилів для виконання своїх функцій і завдань, задовольняючи різноманітні потреби і запити сучасних

суспільств. До них належать бюрократичні, партисипативні, управлінські та спільні підходи, кожен з яких має свої унікальні характеристики та наслідки:

Бюрократичний підхід: Цей традиційний метод покладається на ієрархічні структури, стандартизовані процедури та формальні правила для ефективного досягнення організаційних цілей. Він наголошує на суворому дотриманні правил і протоколів, забезпечуючи послідовність і одноманітність адміністративних процесів.

Партисипативний підхід: Цей метод виступає за активне залучення громадян до процесів прийняття рішень, сприяючи демократичному врядуванню та соціальній інтеграції. Заохочуючи співпрацю між державними установами, організаціями громадянського суспільства та громадськістю, цей підхід спрямований на комплексне вирішення суспільних проблем та формулювання інклюзивної політики, що відображає різноманітні інтереси зацікавлених сторін.

Управлінський підхід: Цей метод надає перевагу ефективності, інноваціям та орієнтованим на результат управлінським практикам, що сприяють організаційній досконалості та постійному вдосконаленню. Він підкреслює важливість стратегічного планування, оцінки результатів діяльності та прийняття рішень на основі фактичних даних, тим самим підвищуючи ефективність та оперативність державного управління.

Підхід, заснований на співпраці: Цей метод підтримує партнерство та співпрацю між державними установами, організаціями приватного сектору та зацікавленими сторонами громади, визнаючи взаємозалежність суб'єктів у вирішенні складних суспільних проблем. Сприяючи спільній відповідальності, спільному вирішенню проблем та досягненню консенсусу, цей підхід сприяє ефективному наданню публічних послуг та сталому вирішенню проблем громади.

Отже, публічна адміністрація слугує стрижнем управління, маючи значний вплив на формулювання та реалізацію державної політики і програм. Її механізми, органи, методи та стилі формують контури управління,

диктуючи спосіб, у який уряд взаємодіє зі своїми виборцями та задовольняє суспільні потреби. Всебічно розуміючи структуру, принципи, методи та стилі державного управління, ми можемо краще орієнтуватися в складнощах врядування та робити значущий внесок у просування демократичних ідеалів та суспільного добробуту.

5.4 Моделі публічного управління: «Електронний уряду» (Digital Government), «Мережеве управління» (Network model of Government), «Антикризовий державний менеджмент» (Anti-crisis Public Administration), «Відкритий уряду» (Open Government Partnership), New Public Management та інші.

Нові теорії управління відображають сучасні тенденції публічної політики через численні практики взаємодії традиційних і нових публічних акторів, які формують власні альтернативи порядку денного та способи вирішення глобальних проблем.

Характерними рисами «Електронний уряду» (*Digital Government*) виступають такі концепти як співпраця, участь, координація суспільства за допомогою ІКТ. Дана модель зорієнтована на ефективне, швидке та прозоре інформування громадськості та органів державної влади. Вона сприяє ефективному залученню громадськості до участі в публічному управлінні, забезпечує баланс прав та обов'язків усіх учасників публічного політичного процесу, посилює вплив громадянського суспільства на процес ухвалення політичних рішень. Основною метою DG-моделі є покращення якості управління, на основі громадянської участі, прозорості та підзвітності.

Публічне управління виступає як поєднання декількох складових, а саме *адміністративної діяльності*, орієнтованої на встановлення порядку, норм і правил; *публічного управління*, яке направлене на забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, взаємодію органів публічної влади з громадянами для обговорення і прийняття управлінських рішень, а також здійснення належного громадянського контролю; *електронно-мережевого*,

інформаційно-технологічного управління, що пов'язане зі створенням електронного уряду, електронного, цифрового врядування, електронної демократії. На сьогодні широке використання мережевого врядування в ЄС передбачено у концепції багаторівневого врядування. Концепція політичних мереж є більш універсальною порівняно з концепцією багаторівневого врядування, але отримала популярність наприкінці ХХ ст. Модель «мережевого управління» (Network model of Government) розглядається авторами серед інших концепцій публічного управління таких як New Public Management, Digital Government, Anti – crisis Public Administration, Good Governance, Open Government Partnership та ін. .

Сучасні взаємодії органів публічної влади стають все більш складними, вони повинні оприлюднювати свою діяльність з новими суб'єктами взаємодії в громадському секторі та приватними інституціями. В зв'язку з цим сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), зокрема механізми мережевого управління, почали розглядатися як ідеальний засіб для вирішення деяких проблем державного управління. Зарубіжні автори вважають, що державні адміністрації проходять процес трансформації до уряду Network, пов'язаного з систематичним включенням ІКТ у їх основну діяльність

Поряд з тим, варто зауважити, що в практиці публічного управління не зустрічається використання зазначених моделей у «чистому» вигляді. В більшості держав наразі помітна певна тенденція до конвергенції, своєрідної дифузії різноманітних підходів до публічного управління. Оптимальний управлінський варіант: комплексне використання найкращих досягнень сучасних теорій управління та відповідного національного управлінського досвіду; широке застосування сучасних інформаційних технологій з акцентом на розвиток людського потенціалу.

ТЕМА 6. МІСЦЕВІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ – 2 години

6.1 Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні.

6.2 Значення моделювання систем у наукових дослідженнях з публічного управління. Загальна модель державного управління. Модель системи органів державного управління в Україні.

6.3 Модель "дерева цілей" публічного управління.

6.3 Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій.

6.4 Концептуальні засади адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні

6.1 Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні.

Місцеві державні адміністрації ґрунтуються на цінностях і цілях як суспільства, так і держави. На місцевому рівні ці цінності та цілі проявляються у кількох ключових сферах:

Розвиток громади: Місцеві органи влади надають пріоритет розвитку та вдосконаленню громад, у тому числі інфраструктури, зручностей та послуг, з метою підвищення якості життя мешканців.

Громадянська активність: Місцеві органи влади прагнуть сприяти громадянській активності та участі мешканців, заохочуючи їх до активної участі у процесах прийняття рішень та громадських ініціативах.

Економічне зростання: Органи місцевого самоврядування прагнуть сприяти економічному зростанню та процвітанню в межах своєї юрисдикції, підтримуючи бізнес, залучаючи інвестиції та створюючи нові робочі місця.

Соціальна справедливість: Органи місцевого самоврядування прагнуть забезпечити соціальну рівність і справедливість шляхом усунення нерівності, сприяння інклюзивності та надання підтримки маргіналізованим або вразливим верствам населення.

6.2 Значення моделювання систем у наукових дослідженнях з публічного управління. Загальна модель державного управління. Модель системи органів державного управління в Україні.

Ключовим елементом публічного адміністрування є забезпечення національних цінностей, які формуються у ході історичного процесу, розвитку

матеріальної і духовної культури суспільства відповідно до геополітичного положення країни. На основі національних цінностей визначається ступінь важливості національних інтересів, їх пріоритетність у реалізації відповідними інститутами і органами державного управління. Національні інтереси – елемент порівняно динамічний, їх зміст формується на базі національних цінностей під впливом довгострокових тенденцій суспільного розвитку і визначаються у руслі національних інтересів з урахуванням поточного внутрішнього та міжнародного стану. Мета – елемент розумової діяльності керуючого суб'єкта; внутрішній мотив дії. У загальному плані мета – це запрограмований результат, який має бути досягнутий за допомогою відповідних дій у певній послідовності. Управлінська мета класифікуються за багатьма ознаками:

- за рівнем на шкал і суспільно-політичних цінностей – вищі цілі і мета буденної практики;
- за ступенем спільності – загальнонародні (загальнодержавні), національні, класові, групові (корпоративні), колективні, індивідуальні;
- за значимістю сфер життєдіяльності суспільства – економічні, соціальні, політичні, культурологічні, конфесійні;
- по тимчасових параметрах – довгострокові, середньострокові, короткострокові, поточні;
- за актуальністю – які вимагають невідкладного здійснення, незалежно від ситуації і актуалізовані ситуацією, що склалася, по досяжності: реально досяжні і можливо (теоретично) здійсненні й т.д. Ранжування цілей – невід'ємний, істотний аспект розробки рішень. Національні цілі можуть розрізнятися за тривалістю їх досягнення: одні з них можуть бути досягнуті достатньо швидко, інші – розраховані на більш довгострокову перспективу.

Перехід до справжньої демократії передбачає насамперед зміну механізмів цілепокладання в державному управлінні, додання даній підсистемі елементів об'єктивно-зумовленого, обґрунтованого і раціонального характеру.

Як вже зазначалося, ціліпредставляють собою продукт свідомості, суб'єктив невідображення об'єктивного. Тим часом висунення цілей перед державним управлінням, з одного боку, стосуються всього суспільства, а з іншого – спирається на державну владу, дуже важкий інтелектуальний процес. У ньому можна виділити наступні системоутворюючі моменти. По-перше, громадські джерела виникнення і фіксуванняцілей державного управління. У підсумку треба визнати, що цілі державного управління, представлені у певному «дереві», покликані відповідати таким блокам вимог: а) бути об'єктивнозумовленими і обґрунтованими, виходити з об'єктивних закономірностей і тенденцій суспільного розвитку і діяльності людей, відповідати об'єктивній логіці функціонування того чи іншого явища, процесу, відносини, враховувати форми і механізми останніх, б) бути соціально-мотивованими, тобто йти від потреб, запитів та інтересів людей, відповідатиїм і викликатиїм самим розуміння, підтримкуцілей, прагненнявтїлитиїх у життя, в) бути забезпеченими в ресурсному відношенні як з інтелектуальною, так і з матеріального боку, ґрунтуватися на реальному, а не на уявному, на готівковому, а не на передбачуваномуабоможливопотенціалі, прив'язуватися до конкретних умов і факторівсуспільноїжиттедіяльності; г) бути системно організованими, включати в певній послідовності цілі стратегічні, оперативні і тактичні, загальні і приватні, кінцеві і проміжні, віддалені, близькі й безпосередні тощо.

6.3 Формування «дерева цілей».

"Дерево цілей" - це концептуальна основа, яка використовується органами влади для організації та визначення пріоритетів своїх цілей та ініціатив. Вона передбачає ієрархічне структурування цілей на всеохоплюючі теми, підцілі та конкретні завдання, подібно до гілок, сучків та листя на дереві.

Перехід до справжньої демократії передбачає перш за все зміну механізмів цілепокладання в державному управлінні, надання даній підсистемі елементів об'єктивно зумовленого, обґрунтованого і раціонального характеру.

Цілі становлять собою продукт діяльності політичної системи, певним чином суб'єктивний відбиток об'єктивного. Об'єктивно цілі державного управління (публічного адміністрування) народжуються і мають народжуватись «знизу» — іти від потреб та інтересів людей, об'єднаних у державу. Зміст і цілі держави полягають у тому, щоб сприяти матеріальному і духовному розвитку свого народу. Внутрішній стан суспільства і проблеми, що його турбують, є справжнім і актуальним джерелом формування цілей державного управління. За джерелом виникнення й змістом, складною й логічною послідовністю основні види цілей державного управління утворюють таку структуру: суспільно-політичні, що охоплюють комплексний, цілісний, збалансований і якісний розвиток суспільства; соціальні, які відображають вплив суспільно-політичних цілей на соціальну структуру суспільства, взаємовідносини її елементів, стан і рівень соціального життя людей; економічні, які характеризують і утверджують економічні відносини, що забезпечують матеріальну основу реалізації суспільно-політичних та інших цілей; духовні, пов'язані в одному аспекті зі сприйняттям духовних (культурних) цінностей, якими керується суспільство, а в другому — з підключенням духовного потенціалу суспільства в реалізацію суспільнополітичних і соціальних цілей.

Вони певним чином уточнюються конкретизованими цілями, які є нижчим рівнем цілей порівняно з основними, а саме: діяльнісно-праксеологічними, що передбачають розподіл і регулювання діяльності за конкретними структурами механізму держави та державного апарату; організаційними, які спрямовані на вирішення організаційних проблем у суб'єктах і об'єктах державного управління — побудову відповідних функціональних і організаційних структур; виробничими, що полягають у створенні й підтриманні активності тих керованих об'єктів, які відповідають за досягнення названих вище цілей і сприяють їх реалізації; інформаційними, що забезпечують процеси цілевизначення, цілепокладання, цілереалізації та оцінювання ціледосягнення необхідною, достовірною, достатньою та адекватною інформацією; роз'яснюючими, що вимагають відпрацювання знань,

мотивів і стимулів, які сприяють практичному досягненню комплексу цілей державного управління. Цілі державного управління також поділяють на: стратегічні, пов'язані з якістю суспільства, його збереженням і перетворенням; тактичні; оперативні.

Стратегічні цілі розгортаються в тактичні, що фіксують великі блоки дій щодо досягнення перших, а тактичні — в оперативні, які визначають щоденні й конкретні дії з досягнення стратегічних і тактичних цілей. Тактичні цілі, як правило, мають визначатися програмами діяльності уряду, центральних і місцевих органів виконавчої влади, цільовими програмами. У науковій літературі зазначається градація цілей державного управління і за іншими засадами: за обсягом — загальні (для всього державного управління) і часткові (для окремих його підсистем, ланок конкретних компонентів), за результатами — кінцеві й проміжні, за часом — віддалені, близькі й безпосередні. У процесі цілевиявлення важливе значення має побудова «дерева» цілей державного управління на основі визначення стратегічної цілі й розбивки її на цілі нижчого порядку. Цілі державного управління, представлені в певному «дереві», мають відповідати таким вимогам: бути об'єктивно зумовленими й обґрунтованими, виходити з об'єктивних закономірностей і тенденцій суспільного розвитку й діяльності людей; бути соціально мотивованими, тобто йти від потреб, запитів й інтересів людей, відповідати їм і викликати цим самим розуміння, підтримку цілей, прагнення втілити їх у життя; бути науково обґрунтованими, тобто підкріпленими відповідними науковими дослідженнями прогнозів економічного, соціального та духовного розвитку суспільства; бути системно організованими, включати в певній послідовності цілі стратегічні, тактичні й оперативні, загальні й часткові, головні й забезпечуючі, кінцеві й проміжні, віддалені, близькі й безпосередні тощо; бути забезпеченими в ресурсному відношенні як з інтелектуального, так і з матеріального боку, базуватись на реальному, а не на уявному потенціалі. Обґрунтованість і дієвість цілей державного управління визначаються їх залежністю від певних ресурсів і забезпеченості ними. Особливе значення тут мають, як і у всьому, природні й

людські ресурси, але таких ресурсів мало і збільшення їх не передбачається. Тому увагу слід звернути на ті, які не потребують великих витрат, відтворюються, розвиваються й перебувають у нашому розпорядженні. Перш за все — це ресурси права, причому права в широкому розумінні.

6.4 Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій.

Місцеві державні адміністрації діють у правовому полі, яке визначає їхні повноваження, відповідальність та зобов'язання. Ця база складається з різних законів, підзаконних актів і політик на місцевому, регіональному та національному рівнях. Ключові аспекти правової бази включають

Конституційні положення: Конституції або статuti забезпечують фундаментальну правову основу для створення та функціонування органів місцевого самоврядування, визначаючи їхні повноваження, структуру та функції.

Статутні закони: Статутні закони, прийняті законодавчими органами, визначають повноваження та обов'язки органів місцевого самоврядування, в тому числі їх право стягувати податки, приймати постанови та надавати публічні послуги.

Адміністративні регламенти: Адміністративні правила, видані державними органами, регулюють конкретні аспекти діяльності органів місцевого самоврядування, такі як закупівлі, планування землекористування та державні закупівлі.

Судові рішення: Судові рішення тлумачать і застосовують законодавство для вирішення спорів і роз'яснення правових принципів, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування, створюючи прецеденти, якими керуються у своїх діях і рішеннях у майбутньому.

Таким чином, місцеві державні адміністрації відіграють ключову роль у просуванні цінностей і цілей суспільства та держави на низовому рівні. Дотримуючись принципів розвитку громад, громадянської активності, економічного зростання та соціальної справедливості, органи місцевого

самоврядування сприяють добробуту та процвітанню своїх громад. Завдяки формуванню "дерева цілей" та дотриманню надійної правової бази, місцеві державні адміністрації можуть ефективно виконувати свої повноваження та задовольняти різноманітні потреби своїх виборців.

6.5 Концептуальні засади адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні

Адміністративно-правова наука розробила концепцію публічного адміністрування в правових умовах воєнного стану, згідно якої в умовах воєнного стану публічне адміністрування здійснюється у формі військового співробітництва, яке є взаємодією спрямованою на забезпечення національної безпеки та оборони, а також суспільно-політичних та соціально-економічних процесів розвитку територій з урахуванням особливостей воєнного стану.

Серед всіх можливих моделей публічного управління в умовах воєнного стану, Україною обрано модель створення тимчасових органів публічного адміністрування територіями – модель військових адміністрацій.

Військові адміністрації є елементом підсистеми органів виконавчої влади, через яку в тому числі реалізується взаємодія найвищих органів державної виконавчої влади як з органами місцевого самоврядування, так і безпосередньо з населенням відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Вони утворюються у зв'язку з неможливістю виконання місцевими державними органами своїх повноважень через проведення військової операції та зважаючи на необхідність забезпечення безпеки та нормалізації життєдіяльності населення в умовах воєнного стану. Діяльність зазначених інститутів направлена в першу чергу на реалізацію функцій держави, здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки, забезпечення безпеки населення.

Адміністративно-правові засади діяльності військових адміністрацій визначені спеціальним законодавством. Зокрема, початковий етап процесу формування законодавчого підґрунтя інституту військових адміністрацій

пов'язаний із прийняттям базового законодавчого акту, що регулює діяльність цих інституцій – Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Саме цей закон визначив правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантій прав та свобод приватних суб'єктів права. Відповідно до статті 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» завдання, які покладаються військовій адміністрації полягають «в інтересах оборони та безпеки держави».

ТЕМА 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ – 4 години

7.1 Типологізація органів публічного управління.

7.2 Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.

7.3 Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.

7.4 Особливості місцевого самоврядування. Процеси децентралізації.

7.1 Типологізація органів публічного управління

Ефективне функціонування будь-якого суспільства значною мірою залежить від створення та підтримки добре організованої системи управління. Ця система охоплює як публічне управління, яке контролює реалізацію державної політики та надання державних послуг, так і місцеве самоврядування, яке надає громадам повноваження управляти власними справами в межах певної географічної території.

Публічна адміністрація охоплює широкий спектр органів, відповідальних за виконання функцій виконавчої гілки влади. Ці органи можна класифікувати за різними категоріями, виходячи з їхньої сфери діяльності, обов'язків та рівнів функціонування:

Центральні органи виконавчої влади: Ці органи діють на національному рівні і відповідають за формулювання та реалізацію політики, яка впливає на всю країну. Приклади включають міністерства, департаменти та агентства.

Органи регіонального або державного рівня: У країнах з федеральним або децентралізованим устроєм існують адміністративні органи, які діють на регіональному або державному рівні, здійснюючи нагляд за реалізацією політики в межах своєї юрисдикції.

Органи місцевого самоврядування: Ці органи функціонують на місцевому рівні, наприклад, муніципалітети, округи чи райони, і відповідають за управління справами, які безпосередньо впливають на громади, яким вони служать.

Спеціалізовані органи: Деякі адміністративні органи створюються для вирішення питань у конкретних сферах управління, таких як освіта, охорона здоров'я або охорона навколишнього середовища. Ці органи можуть діяти на різних рівнях, від національного до місцевого.

7.2 Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування

Ефективна організація органів публічної адміністрації ґрунтується на кількох ключових принципах:

Ієрархія та субординація: Публічне управління має ієрархічну структуру з чітким розподілом повноважень і підпорядкуванням, що забезпечує підзвітність та ефективно прийняття рішень.

Поділ праці та спеціалізація: Завдання та обов'язки розподілені між різними органами та посадовими особами, що дозволяє спеціалізуватися та мати досвід у конкретних сферах управління.

Прозорість та підзвітність: Органи державного управління підзвітні громадськості та повинні діяти прозоро, забезпечуючи, щоб їхні дії та рішення підлягали ретельному контролю та нагляду.

Законність та верховенство права: Усі дії та рішення, прийняті органами державного управління, повинні відповідати закону та встановленим правилам, сприяти справедливості та рівному ставленню.

Професіоналізм та призначення на основі заслуг: Державні службовці повинні призначатися на основі їхньої кваліфікації, досвіду та заслуг, забезпечуючи компетентне надання послуг та ефективно управління.

7.3 Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування

Територіально-адміністративна організація публічної адміністрації має вирішальне значення для забезпечення ефективного та результативного управління в різних географічних регіонах. Цей аспект включає в себе

Децентралізацію та деконцентрацію: Розподіл адміністративних повноважень і відповідальності від центральних органів влади до нижчих рівнів управління або місцевих адміністративних одиниць, що сприяє більш локалізованому прийняттю рішень і наданню послуг.

Міжурядові відносини: Координація та співпраця між різними рівнями влади (національним, регіональним та місцевим) з метою забезпечення узгодженої та гармонізованої реалізації політики та надання послуг на всій території.

Регіональний розвиток та просторове планування: Публічне управління відіграє вирішальну роль у сприянні збалансованому регіональному розвитку, усуненні диспропорцій між різними територіями та забезпеченні ефективного просторового планування та управління землекористуванням.

7.4 Особливості місцевого самоврядування.

Місьцеве самоврядування є основоположним принципом демократичного суспільства, що надає громадам право управляти власними справами в межах певної географічної території. До ключових аспектів місцевого самоврядування належать

Автономія та самоврядування: Місьцеві громади мають право самостійно обирати своїх представників, приймати рішення та впроваджувати політику, яка відповідає їхнім конкретним потребам та пріоритетам.

Участь громадян та підзвітність: Місцеве самоврядування сприяє активній участі громадян у процесах прийняття рішень, гарантуючи, що політика та дії відображають інтереси громади. Воно також сприяє підзвітності місцевої влади громадянам, яким вона служить.

Надання послуг та розвиток громад: Органи місцевого самоврядування відповідають за надання основних публічних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, утримання інфраструктури та сприяння ініціативам з розвитку громад.

Фінансова та адміністративна автономія: Органи місцевого самоврядування мають певний ступінь фінансової та адміністративної автономії, що дозволяє їм управляти своїми бюджетами, збирати місцеві податки та приймати рішення щодо розподілу ресурсів.

7.5 Процеси децентралізації

Децентралізація - це ключова тенденція в сучасному управлінні, спрямована на передачу повноважень, відповідальності та ресурсів від центральних органів влади до нижчих рівнів управління або місцевих адміністративно-територіальних одиниць. Процеси децентралізації включають в себе:

Політичну децентралізацію: Передача політичної влади та повноважень щодо прийняття рішень місцевим обраним представникам та інституціям, що сприяє більшій участі громадян та їхній підзвітності.

Адміністративна децентралізація: Перерозподіл адміністративних обов'язків і ресурсів від центрального уряду до місцевих адміністративних одиниць, що підвищує ефективність і оперативність надання послуг.

Фіскальна децентралізація: Розподіл фінансових ресурсів і повноважень щодо отримання доходів між місцевими органами влади, що дозволяє їм управляти своїми бюджетами та визначати пріоритети видатків на основі місцевих потреб.

Розбудова спроможності та розширення прав і можливостей: Процеси децентралізації часто включають зусилля з розбудови спроможності місцевих

органів влади та громад, надання їм необхідних навичок, ресурсів та підтримки для ефективного виконання своїх розширених функцій та обов'язків.

Публічне управління та місцеве самоврядування є важливими складовими добре функціонуючого суспільства, забезпечуючи ефективне надання публічних послуг, сприяння розвитку громад та представлення інтересів громадян. Розуміння типології органів публічної адміністрації, принципів їх організації, територіально-адміністративних аспектів та процесів децентралізації допоможе нам досягти більш ефективного та відповідального управління, сприятиме демократичній участі та розширенню прав і можливостей громад у формуванні власного майбутнього.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ – 4 години

8.1. Бюрократія як наукова категорія.

8.2 Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.

8.3 Основні ознаки й атрибути бюрократії.

8.4 Політизація вищого чиновництва.

8.5 Державна служба. Публічна служба.

8.6 Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України

8.1. Бюрократія як наукова категорія

Ефективність та результативність державного управління значною мірою залежить від якості системи державної служби. Україна, як і багато інших країн, протягом останніх років зазнала значних реформ, спрямованих на модернізацію та професіоналізацію державної служби.

Термін "бюрократія", введений французьким філософом і соціологом Максом Вебером, означає систему управління, що характеризується ієрархічною владою, розподілом праці, безособовими правилами і професійною

компетентністю. Ідеальний тип бюрократії Вебера став основоположним поняттям у вивченні державного управління та організаційної теорії.

Визначення бюрократії: Бюрократія - це форма організаційної структури, яка підкреслює ієрархічну владу, чіткі лінії підпорядкування, а також систему правил і процедур, покликаних забезпечити ефективне і неупереджене прийняття рішень.

Характеристики бюрократії: Згідно з Вебером, ключовими характеристиками бюрократії є чітко визначена ієрархія, спеціалізований розподіл праці, письмові правила і норми, знеособлені відносини та система найму і просування по службі, що базується на заслугах.

Рациональність та ефективність: Бюрократія, за Вебером, спрямована на досягнення раціональності та ефективності в управлінні великими організаціями шляхом мінімізації особистих упереджень та просування стандартизованих процедур.

8.2 Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.

Хоча ідеальний тип бюрократії, запропонований Вебером, залишається впливовим, сучасні науковці та практики розробили альтернативні погляди та підходи до оцінки бюрократії:

Новий публічний менеджмент (New Public Management, NPM): Цей підхід з'явився наприкінці 20-го століття і наголошує на прийнятті методів управління приватного сектору, таких як вимірювання ефективності, конкуренція та орієнтація на клієнта, для підвищення ефективності та результативності організацій державного сектору.

Управління суспільною вартістю (Public Value Management, PVM): Цей підхід фокусується на створенні суспільної цінності шляхом узгодження організаційних стратегій та операцій з суспільними потребами та очікуваннями. Він наголошує на співпраці, залученні громадян та врахуванні ширшого суспільного впливу.

Управління цифровою епохою (DEG): У цифрову епоху цей підхід визнає трансформаційний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у підвищенні прозорості, підзвітності та надання послуг урядом.

Спільне управління: Цей підхід підкреслює важливість залучення різних зацікавлених сторін, включаючи громадян, організації громадянського суспільства та приватний сектор, до процесів прийняття рішень та реалізації політики.

8.3 Основні ознаки й атрибути бюрократії

Органи виконавчої влади України, до яких належать міністерства, державні комітети та інші центральні органи виконавчої влади, відповідають за реалізацію державної політики та надання державних послуг. Бюрократія в цих установах відіграє вирішальну роль в їхньому ефективному функціонуванні:

Ієрархічна структура: Органи виконавчої влади в Україні мають ієрархічну структуру з чітким розподілом повноважень та підзвітністю. Ця структура спрямована на забезпечення підзвітності та ефективного прийняття рішень.

Нормативно-правова база: Діяльність органів виконавчої влади регулюється нормативно-правовою базою, яка визначає їхні функції, обов'язки та процедури. Ця база має на меті сприяти прозорості та послідовності в державному управлінні.

Професіоналізм та добір кадрів на основі заслуг: Було докладено зусиль для підвищення професіоналізму та добору кадрів на основі заслуг в органах виконавчої влади України з метою створення дієздатної та компетентної державної служби.

Виклики та реформи: Незважаючи на ці зусилля, такі проблеми, як політичне втручання, корупція та неефективність, залишаються актуальними. Нещодавні реформи, включаючи прийняття нового закону про державну службу у 2015 році, спрямовані на вирішення цих проблем та модернізацію системи державного управління.

8.4 Політизація вищого чиновництва

Однією з серйозних проблем, з якою стикаються багато країн, у тому числі й Україна, є політизація вищих державних службовців. Це явище стосується практики призначення або звільнення високопосадовців на основі політичних міркувань, а не заслуг чи професійної кваліфікації.

Наслідки політизації: Політизація може підірвати неупередженість, стабільність і безперервність державного управління, а також підірвати довіру громадськості до державних інституцій.

Заходи з деполітизації: Для вирішення цієї проблеми в Україні докладаються зусилля для деполітизації вищих посад державних службовців. Це включає встановлення чітких критеріїв для призначень, запровадження процесів відбору на основі заслуг та посилення незалежності інститутів державної служби.

Баланс між політичною відповідальністю та професіоналізмом: Досягнення правильного балансу між політичною відповідальністю та професійними знаннями залишається складним завданням, оскільки вищі державні службовці повинні орієнтуватися на перетині політичних пріоритетів та ефективного державного управління.

8.5 Державна служба. Публічна служба

Концепція публічної служби в Україні охоплює як державну службу, так і інші форми державної зайнятості. Вона ґрунтується на принципах добросовісності, неупередженості та служіння суспільним інтересам:

Державна служба: Державна служба складається з державних службовців, які працюють в органах виконавчої влади, міністерствах та інших державних органах. Вони відповідають за реалізацію політики, надання державних послуг та забезпечення ефективного функціонування державних установ.

Інша державна служба: Окрім державних службовців, до публічної служби в Україні належать професіонали, які працюють в освіті, охороні здоров'я, правоохоронних органах та інших секторах, що надають основні публічні послуги.

Етичні стандарти та професійний розвиток: Докладаються зусилля для зміцнення етичних стандартів, сприяння професійному розвитку та посилення потенціалу державних службовців через навчальні програми, оцінювання результатів діяльності та можливості безперервної освіти.

Виклики та майбутні перспективи: Незважаючи на триваючі реформи, в українській державній службі зберігаються проблеми, пов'язані з корупцією, низькою заробітною платою та відтоком мізків. Вирішення цих проблем матиме вирішальне значення для залучення та утримання талановитих людей і забезпечення ефективного надання державних послуг.

Бюрократія як наукова категорія еволюціонувала з плином часу, а сучасні підходи досліджують нові парадигми державного управління. В Україні бюрократія в органах виконавчої влади відіграє важливу роль у реалізації державної політики та наданні державних послуг. Незважаючи на зусилля, спрямовані на професіоналізацію державної служби та вирішення таких проблем, як політизація, для забезпечення компетентної, етичної та оперативної державної служби, яка слугує інтересам громадян України, необхідні постійні реформи та ініціативи з розбудови потенціалу.

Поняття «публічна служба» закріплено в п. 17 ст. 4. Кодексу адміністративного судочинства України, згідно з яким публічна служба – діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування.

Законодавче визначення поняття «державна служба» знайшло своє відображення у ст. 1 Закону України «Про державну службу», під якою законодавець розуміє публічну, професійну та політично неупереджену діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: 1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування,

зокрема розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів; 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; 4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за використанням; 6) управління персоналом державних органів; 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Саме це визначення державної служби, закріплене на законодавчому рівні, зумовлює ознаки державної служби: 1) це різновид публічної, політично неупередженої діяльності; 2) здійснюється професійно особами, які займають посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті); 3) ця діяльність пов'язана з виконанням завдань і функцій держави, причому в тих сферах, що визначені у законодавстві, зокрема з формування та реалізації державної політики, надання адміністративних послуг, здійснення державного контролю, нагляду тощо. Публічна служба органічно пов'язана з державою та органами місцевого самоврядування, місцем і роллю в житті суспільства.

8.6 Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України

Публічна служба є не тільки в органах виконавчої влади, але й апараті всіх гілок влади, в органах місцевого самоврядування, в органах та установах, яким держава делегувала виконання завдань та функцій, зокрема в судах, в органах суддівського врядування, інших державних органах та установах системи правосуддя. Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус судів», яким регулюється порядок призначення на посади в органи судової влади та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 р., залучення на публічну службу відбувається як прийняттям адміністративно-

правового акта (наприклад видання указу Президента України про призначення на посаду судді у разі внесення Вищою радою правосуддя подання про призначення судді на посаду) або в результаті виборів (наприклад, формування корпусу Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради правосуддя).

Під публічною службою в органах судової влади слід розуміти політично-нейтральну, професійну службу на посаді судді та судах, в інших органах суддівського врядування, інших державних органах та установах системи правосуддя задля організації та забезпечення діяльності судів та суддів. Ознаками публічної служби в органах судової влади є призначення на посаду, те, що вона відбувається шляхом видання адміністративного акта або виборів, зайняття посади судді або в органі судової влади, постійність та професійна основа виконання функцій та завдань судді або органу судової влади, спрямованість на задоволення публічних інтересів.

ТЕМА 9. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ – 2 години

9.1 Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління.

9.2 Поняття результативності й ефективності публічного управління.

9.3 Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

9.1 Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління

Ефективне публічне управління спирається на надійні механізми контролю та моніторингу для забезпечення підзвітності, прозорості та ефективного використання державних ресурсів. Процедури контролю та моніторингу є важливими функціями державного управління, спрямованими на оцінку ефективності та результатів державних політик і програм.

Процедури контролю та моніторингу є важливими компонентами державного управління, які дають змогу урядам відстежувати прогрес, визначати сфери, що потребують вдосконалення, та забезпечувати дотримання встановлених політик і правил.

Типи контролю та моніторингу:

- a. Внутрішній контроль: Механізми, створені в організаціях для забезпечення дотримання політик, процедур і правових вимог.
- b. Зовнішній контроль: Нагляд і перевірка з боку незалежних органів, таких як аудитори, омбудсмени або парламентські комітети.
- c. Моніторинг ефективності: Постійна оцінка прогресу в досягненні заздалегідь визначених цілей і завдань.
- d. Фінансовий контроль: Моніторинг бюджетів, витрат і практики фінансового менеджменту.

Цілі контролю та моніторингу:

- a. Підзвітність: Забезпечення того, щоб державні службовці та установи несли відповідальність за свої дії та використання ресурсів.
- b. Відповідність: Перевірка дотримання політики, законів і нормативних актів.
- c. Прозорість: Сприяння відкритості та доступу до інформації про діяльність уряду та процеси прийняття рішень.
- d. Постійне вдосконалення: Визначення сфер, що потребують вдосконалення, та впровадження коригувальних заходів.

Принципи ефективного контролю та моніторингу:

- a. Незалежність: Механізми контролю та моніторингу повинні бути незалежними та вільними від неналежного впливу або конфлікту інтересів.
- b. Своєчасність: Моніторинг повинен проводитися регулярно і своєчасно, щоб забезпечити можливість оперативного вжиття коригувальних заходів.
- c. Об'єктивність: Оцінки повинні ґрунтуватися на даних і доказах, які можна перевірити, а не на особистих упередженнях чи припущеннях.

d. Залучення зацікавлених сторін: Залучення відповідних зацікавлених сторін, таких як громадяни, організації громадянського суспільства та експерти, до процесів контролю та моніторингу.

9.2 Поняття результативності й ефективності публічного управління

Ефективність та результативність є двома ключовими поняттями в оцінці ефективності державного управління та оцінці впливу державних політик і програм.

Ефективність:

a. Визначення: Ефективність означає ступінь досягнення бажаних результатів або цілей.

б. Вимірювання ефективності: Для оцінки ефективності можна використовувати такі показники, як досягнення цілей, задоволеність зацікавлених сторін та вплив на суспільство.

с. Фактори, що сприяють ефективності: Чіткі політичні цілі, адекватні ресурси, залучення зацікавлених сторін та адаптивність до мінливих обставин можуть підвищити ефективність.

Ефективність:

a. Визначення: Ефективність пов'язана з оптимальним використанням ресурсів (фінансових, людських і матеріальних) для досягнення бажаних результатів.

б. Вимірювання ефективності: Для оцінки ефективності можна використовувати такі показники, як аналіз витрат і вигод, коефіцієнти продуктивності та оптимізація процесів.

с. Фактори, що сприяють ефективності: Оптимізація процесів, технологічний прогрес, кваліфікований персонал та ефективний розподіл ресурсів можуть підвищити ефективність.

Баланс між результативністю та ефективністю:

a. Компроміси: У деяких випадках між результативністю та ефективністю можуть існувати компроміси, які потребують ретельного розгляду та визначення пріоритетів.

б. Постійне вдосконалення: Прийняття мислення, спрямованого на постійне вдосконалення, може допомогти організаціям підвищити результативність та ефективність з часом.

с. Системи управління ефективністю: Впровадження систем управління ефективністю, які інтегрують показники результативності та ефективності, може сприяти кращому прийняттю рішень і розподілу ресурсів.

9.3 Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

На ефективність та результативність державного управління можуть впливати різні фактори, зокрема:

Політичне та правове середовище:

а. Політична стабільність: Стабільне політичне середовище з чіткими політичними напрямками та спадкоємністю може підвищити ефективність державного управління.

б. Правова база: Надійна правова база, яка сприяє підзвітності, прозорості та верховенству права, може сприяти ефективному та результативному управлінню.

Організаційна структура та культура:

а. Ієрархія та бюрократія: Хоча ієрархія може сприяти підзвітності, надмірна бюрократія може перешкоджати ефективності та оперативності.

б. Організаційна культура: Культура, яка цінує інновації, безперервне навчання та орієнтованість на громадян, може позитивно вплинути на ефективність та результативність.

Людські ресурси:

а. Компетентність та навички: Забезпечення кваліфікованої та компетентної робочої сили шляхом ефективного набору, навчання та професійного розвитку може підвищити якість державних послуг.

б. Мотивація та заохочення: Відповідні структури заохочення та програми визнання можуть мотивувати державних службовців до ефективної та результативної роботи.

Технології та інновації:

а. Цифрова трансформація: Використання цифрових технологій та ініціатив електронного урядування може впорядкувати процеси, покращити надання послуг та підвищити прозорість.

б. Інновації та управління змінами: Розвиток культури інновацій та ефективного управління змінами може допомогти державним установам адаптуватися до мінливих суспільних потреб і технологічного прогресу.

Залучення громадян та співпраця:

а. Врядування за участі громадськості: Залучення громадян та зацікавлених сторін до процесів прийняття рішень може допомогти забезпечити відповідність політики та програм суспільним потребам, підвищуючи ефективність.

б. Міжсекторальна співпраця: Співпраця між урядом, громадянським суспільством і приватним сектором може використовувати різноманітні ресурси та досвід, сприяючи прийняттю більш ефективних і дієвих рішень.

Процедури контролю та моніторингу є фундаментальними функціями державного управління, що забезпечують підзвітність, прозорість та постійне вдосконалення. Розуміючи концепції ефективності та результативності, а також враховуючи фактори, що впливають на ці виміри, уряди можуть підвищити ефективність роботи державних установ і забезпечити кращі результати для громадян. Досягнення правильного балансу між результативністю та ефективністю, а також розвиток культури інновацій та залучення громадян є важливим для побудови чутливої та ефективною системи державного управління.

ТЕМА 10. ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ – 2 години

10.1 Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки.

10.2 Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки.

10.3 Формування підходів до соціальної політики.

10.4 Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки.

10.5 Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

10.1 Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки

Публічне управління відіграє вирішальну роль у формуванні соціально-економічного ландшафту країни. Воно слугує мостом між суспільством та економікою, забезпечуючи збалансованість економічного зростання з соціальним добробутом та справедливим розподілом ресурсів.

Суспільство та економіка нерозривно пов'язані між собою, і кожна з них суттєво впливає на іншу:

Вплив економіки на суспільство:

а. Зайнятість і доходи: Економіка забезпечує можливості працевлаштування та джерела доходу, формуючи якість життя та соціальний добробут людей.

б. Розподіл багатства: Розподіл багатства в суспільстві може сприяти соціальному розшаруванню, нерівності та потенційній соціальній напруженості.

с. Інфраструктура та послуги: Економічне зростання та розвиток визначають наявність необхідної інфраструктури та послуг, таких як транспорт, охорона здоров'я та освіта.

Вплив суспільства на економіку:

а. Робоча сила: На чисельність, кваліфікацію та продуктивність робочої сили впливають такі суспільні фактори, як освіта, демографія та культурні норми.

б. Поведінка споживачів: Суспільні цінності, вподобання та тенденції формують поведінку споживачів, впливаючи на ринковий попит та економічну

діяльність.

с. Соціальна стабільність: Стабільне та згуртоване суспільство може сприяти створенню середовища, сприятливого для економічного зростання та інвестицій.

10.2 Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки

Роль державного управління в економічних сферах еволюціонувала з часом, відображаючи зміни економічних теорій, політичних ідеологій та суспільних потреб:

Класична економічна теорія та підхід "laissez-faire": Спочатку публічне управління відігравало мінімальну роль в економічних справах, оскільки вважалося, що ринки повинні функціонувати з мінімальним втручанням держави.

Кейнсіанська економіка та державне втручання: Велика депресія та кейнсіанські економічні теорії поставили під сумнів підхід laissez-faire, що призвело до посилення державного втручання в управління економічними циклами та сприяння зайнятості і зростанню.

Держава загального добробуту та соціальна політика: Після Другої світової війни з'явилася соціальна держава та соціальна політика, спрямовані на подолання нерівності доходів, бідності та створення системи соціального захисту для громадян.

Неоліберальна політика та дерегуляція: Наприкінці 20-го століття неоліберальна політика була зосереджена на дерегуляції, приватизації та зменшенні ролі держави в економічних справах.

Сучасні підходи: Сучасне публічне управління балансує між економічною ефективністю та соціальною справедливістю, наголошуючи на сталому розвитку, державно-приватному партнерстві та розробці політики на основі фактичних даних.

10.3 Формування підходів до соціальної політики

Публічне управління відіграє ключову роль у формуванні підходів до соціальної політики, спрямованих на задоволення суспільних потреб та сприяння колективному добробуту:

Програми соціального страхування: Такі програми, як допомога по безробіттю, пенсії та медичне страхування, мають на меті забезпечити соціальний захист та зменшити ризики, пов'язані з втратою роботи, інвалідністю або старістю.

Програми соціальної допомоги: Такі ініціативи, як програми подолання бідності, житлова допомога та продовольча допомога, спрямовані на вразливі та малозабезпечені верстви населення.

Освіта та розвиток навичок: Державні інвестиції в освіту, професійну підготовку та програми розвитку навичок підвищують людський капітал і сприяють соціальній мобільності.

Охорона здоров'я та соціальні послуги: Публічне управління здійснює нагляд за наданням медичних послуг, дитячими закладами та підтримкою осіб з інвалідністю або особливими потребами.

Навколишнє середовище та міське планування: Політика, пов'язана з охороною довкілля, міським розвитком та інфраструктурою, підтримує сталий розвиток громад та покращує якість життя.

10.4 Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки

У ринковій економіці держава відіграє вирішальну роль у забезпеченні соціальної справедливості та вирішенні проблем, пов'язаних з неспроможністю ринку:

Регуляторна база: Уряди створюють нормативно-правову базу для захисту прав працівників, забезпечення чесної конкуренції та захисту інтересів споживачів.

Політика перерозподілу: Через оподаткування та програми соціальних виплат уряди прагнуть перерозподілити багатство та зменшити нерівність у доходах.

Надання суспільних благ: Держава відповідає за надання суспільних благ та послуг, які ринок не може адекватно забезпечити, наприклад, національна оборона, громадська інфраструктура та базова освіта.

Ринкове втручання: Уряди можуть втручатися в роботу ринків за допомогою субсидій, контролю за цінами або цільових інвестицій, щоб виправити провали ринку або сприяти розвитку певних галузей чи секторів.

Державно-приватні партнерства: Угоди про співпрацю між державними та приватними організаціями можуть залучати ресурси та досвід для більш ефективного надання державних послуг та реалізації інфраструктурних проектів.

10.5 Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

Публічне управління відіграє провідну роль у забезпеченні доступу громадян до основних суспільних благ і послуг:

Розвиток інфраструктури: Публічне управління здійснює нагляд за плануванням, фінансуванням та реалізацією інфраструктурних проектів, включаючи транспортні мережі, комунальні послуги та громадські об'єкти.

Освіта та охорона здоров'я: Державні установи відповідають за управління та фінансування систем державної освіти, закладів охорони здоров'я та ініціатив у сфері охорони здоров'я.

Громадська безпека та охорона: Правоохоронні органи, служби з надзвичайних ситуацій та національні оборонні організації підпадають під сферу державного управління.

Охорона навколишнього середовища: Публічне управління відіграє вирішальну роль у розробці та забезпеченні дотримання екологічних норм, управлінні природними ресурсами та просуванні сталих практик.

Культурні та рекреаційні послуги: Публічне управління підтримує забезпечення публічних бібліотек, парків, місць відпочинку та культурних програм, сприяючи загальному добробуту громад.

Публічне управління є важливим компонентом у формуванні соціально-економічного ландшафту країни. Розуміючи складний взаємозв'язок між суспільством та економікою і визнаючи еволюцію ролі державного управління в економічних сферах, формуванні соціальної політики та наданні суспільних благ, уряди можуть краще реагувати на суспільні потреби, сприяти сталому розвитку та формувати середовище, яке збалансовує економічне зростання з соціальною справедливістю та колективним добробутом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.
7. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.
8. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774
11. Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.

12. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254
13. Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
14. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.
15. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
16. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>
17. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
18. Державна економічна політика регіонального розвитку : монографія / М.А. Латинін, С.В.Майстро, Н.В.Статівка та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М.А. Латиніна. Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр» , 2017. 329 с.
19. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с
20. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.
21. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.
22. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : Електронна взаємодія органів публічної влади / С.

П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарев; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

23. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенок]. К., 2016. 69 с.

24. Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративнотериторіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.

25. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

26. Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.

27. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

28. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.

29. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.

30. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.

31. Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є.

Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

32. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.

33. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.

34. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.

35. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-globalni-tsili/qualityeducation>

36. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

37. Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.

38. Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

39. Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.

40. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

41. Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.

42. Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Інтернет ресурси:

1. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Громадянське суспільство і влада : інтерактивна інформаційно-аналітична система - <http://civic.kmu.gov.ua>
4. Державне управління: теорія та практика. Електронне наукове фахове видання НАДУ при Президентові України – <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DUTP>
5. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: <http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index>
6. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua
7. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – <http://www.niss.gov.ua/>
8. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua
9. Сайт Президента України <http://www.president.gov.ua>
10. Сайт Національного агентства України з питань державної служби <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index>.
11. Портал Центру політико-правових реформ <http://www.pravo.org.ua/>
12. Портал Інституту соціології Національної академії наук України <http://i-soc.com.ua/institute/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління _____
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Система публічного управління в Україні
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 28 «Публічне управління та адміністрування» _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування
_____ ((шифр і назва)

освітня програма _____ Адміністративний менеджмент _____
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна, заочна _____
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

Завдання для самостійної роботи побудовано за тематичними ознаками. На кожну окрему тему курсу пропонується певна кількість питань на які студенти мають знайти відповідь самостійно та пропонується окрема тема (теми) для підготовки повідомлень, розгляду аналітичних питань, фіксованих виступів та рефератів, за результатами виконання яких студенти представляють презентації

Тема 1 Публічне управління: поняття і наукові засади

1. Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.
2. Предметна сфера публічного адміністрування.
3. Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях

Література: [1; 3-14; 15; 35; 36; 16-19; 37-43]

Тема 2. Публічне управління і виконавча влада

1. Джерела ідей управління суспільством і країною.
2. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

Тема 3 Конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні

1. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.
2. Співвідношення економіки та політичної економії.
3. Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах.

Література: [1; 3-14; 16-19; 25; 37-43]

Тема 4. Апарат державного управління: понятійно-термінологічна характеристика організації та діяльності

1. Визначення поняття «апарат державного управління» та його місце в системі державного управління.

2. Структура та організація апарату державного управління.
3. Функції та повноваження апарату державного управління.
4. Реформування та модернізація апарату державного управління.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

Тема 5. Механізми, органи, методи та стилі публічного управління

1. Структура механізму й органів публічного управління.
2. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.
3. Методи та стилі публічного управління.
4. Базові теорії, концепції та моделі публічної служби. Теорії лідерства.

Концепція «публік менеджменту». Меритократична модель публічної служби. Модель класичної бюрократії. Модель нової публічної служби (New Public Service). Постмодерністська модель публічної служби (Post-NPS (NPS – New Public Service)).

Література: [1; 3-14; 20-24; 37-43]

Тема 6. Місцеві державні адміністрації

1. Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні.
2. Формування «дерева цілей».
3. Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій.

Література: [1; 2-14; 16-19; 28; 37-43]

Тема 7. Публічне управління та місцеве самоврядування

1. Типологізація органів публічного управління.
2. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.
3. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.
4. Особливості місцевого самоврядування.
5. Процеси децентралізації.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

Тема 8. Державна служба в органах виконавчої влади

1. Бюрократія як наукова категорія.
2. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.
3. Основні ознаки й атрибути бюрократії.
4. Політизація вищого чиновництва.
5. Публічна служба.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

Тема 9. Результативність та ефективності публічного управління

1. Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління.
2. Поняття результативності й ефективності публічного управління.
3. Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

Тема 10. Особливості публічного управління в сфері соціально-економічного розвитку

1. Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки.
2. Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки.
3. Формування підходів до соціальної політики.
4. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки.
5. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

Література: [1; 3-14; 16-19; 37-43]

2 ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Тема 1. Публічне управління: поняття і наукові засади

1. Що таке публічне управління та як воно відрізняється від державного управління?

2. Які основні принципи лежать в основі теорії та практики публічного управління?
3. Які наукові дисципліни вивчають публічне управління та який їхній внесок у розвиток цієї галузі?
4. Як еволюціонувало публічне управління від традиційних моделей до сучасних концепцій?
5. Які виклики та тенденції визначають майбутній розвиток публічного управління?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Проведіть порівняльний аналіз різних визначень публічного управління та виділіть ключові відмінності.
2. Дослідіть історичний розвиток наукових теорій та підходів у сфері публічного управління.
3. Підготуйте презентацію про основні принципи та цінності, що лежать в основі публічного управління.
4. Проаналізуйте вплив глобалізації, технологічного розвитку та інших факторів на сучасні практики публічного управління.
5. Розробіть рекомендації щодо вдосконалення публічного управління у вашій країні або регіоні з урахуванням актуальних викликів та тенденцій.

Тема 2. Публічне управління і виконавча влада

1. Яка роль виконавчої влади у системі публічного управління?
2. Як організована структура та функції органів виконавчої влади у різних моделях публічного управління?
3. Які взаємозв'язки існують між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади у контексті публічного управління?
4. Як забезпечується підзвітність та прозорість діяльності органів виконавчої влади у публічному управлінні?

5. Які реформи та зміни відбуваються у сфері виконавчої влади з метою підвищення ефективності публічного управління?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Проведіть аналіз повноважень та обов'язків різних органів виконавчої влади у вашій країні.
2. Розробіть схему взаємодії між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади у процесі прийняття рішень та їх реалізації.
3. Дослідіть механізми забезпечення прозорості та підзвітності органів виконавчої влади, наприклад, доступ до публічної інформації, громадський контроль тощо.
4. Вивчіть приклади успішних реформ виконавчої влади в інших країнах та оцініть можливість їх застосування у вашому контексті.
5. Підготуйте рекомендації щодо підвищення ефективності взаємодії між органами виконавчої влади та громадянським суспільством у процесі публічного управління.

Тема 3. Конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні

1. Які конституційні норми регулюють розподіл повноважень між законодавчою та виконавчою гілками влади в Україні?
2. Яка роль Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у процесі публічного управління?
3. Як забезпечується система стримувань і противаг між законодавчою та виконавчою владою в Україні?
4. Які конституційні механізми існують для вирішення конфліктів та узгодження інтересів між цими гілками влади?
5. Які виклики та проблеми існують у співвідношенні законодавчої та виконавчої влади в Україні та які шляхи їх вирішення?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Проаналізуйте відповідні статті Конституції України, що регулюють повноваження законодавчої та виконавчої гілок влади.
2. Підготуйте порівняльну таблицю повноважень Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у сфері публічного управління.
3. Дослідіть практичні приклади застосування системи стримувань і противаг між законодавчою та виконавчою владою в Україні.
4. Проведіть аналіз конфліктних ситуацій та шляхів їх вирішення у взаємодії цих гілок влади в Україні.
5. Розробіть рекомендації щодо вдосконалення конституційних засад співвідношення законодавчої та виконавчої влади в Україні для підвищення ефективності публічного управління.

Тема 4. Апарат державного управління: понятійно-термінологічна характеристика організації та діяльності

1. Що таке апарат державного управління та які його основні функції?
2. Які структурні елементи входять до складу апарату державного управління?
3. Як організована система державної служби в апараті державного управління?
4. Які принципи та вимоги регулюють діяльність апарату державного управління?
5. Які виклики та проблеми існують в організації та функціонуванні апарату державного управління?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Складіть глосарій основних термінів та понять, пов'язаних з апаратом державного управління.
2. Проаналізуйте структуру та функції апарату державного управління в конкретному міністерстві або відомстві.

3. Дослідіть кваліфікаційні вимоги та процедури відбору персоналу для роботи в апараті державного управління.
4. Розробіть рекомендації щодо підвищення ефективності роботи апарату державного управління, наприклад, шляхом впровадження нових технологій або оптимізації процесів.
5. Проведіть порівняльний аналіз організації та діяльності апарату державного управління в різних країнах та визначте можливості для запозичення успішних практик.

Тема 5. Механізми, органи, методи та стилі публічного управління

1. Що таке механізми публічного управління та які їх основні компоненти?
2. Які органи здійснюють публічне управління на різних рівнях (національному, регіональному, місцевому)?
3. Які методи використовуються в процесі публічного управління (правові, економічні, адміністративні тощо)?
4. Які стилі публічного управління існують та як вони впливають на ефективність прийняття та реалізації рішень?
5. Як відбувається координація та взаємодія між різними органами публічного управління на практиці?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Складіть схему основних механізмів публічного управління (нормативно-правового, організаційного, ресурсного тощо) та поясніть їх взаємозв'язок.
2. Проведіть дослідження органів публічного управління у вашому регіоні/місті, визначте їх повноваження та сфери відповідальності.
3. Проаналізуйте використання різних методів публічного управління (нормативних, економічних, адміністративних) на прикладі конкретної програми/проекту.

4. Порівняйте різні стилі публічного управління (авторитарний, демократичний, ліберальний тощо) та оцініть їх переваги і недоліки.
5. Запропонуйте шляхи покращення координації та взаємодії між різними органами публічного управління з метою підвищення ефективності їх роботи.

Тема 6. Місцеві державні адміністрації

1. Яка роль та функції місцевих державних адміністрацій у системі публічного управління?
2. Як організована структура та повноваження місцевих державних адміністрацій в Україні?
3. Які принципи лежать в основі діяльності місцевих державних адміністрацій?
4. Як забезпечується взаємодія місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування?
5. Які виклики та проблеми існують у функціонуванні місцевих державних адміністрацій і як їх можна вирішити?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Дослідіть історію створення та розвитку системи місцевих державних адміністрацій в Україні.
2. Проаналізуйте повноваження та структуру конкретної місцевої державної адміністрації у вашому регіоні.
3. Розробіть рекомендації щодо покращення взаємодії між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
4. Вивчіть приклади успішних реформ місцевих державних адміністрацій в інших країнах та визначте можливості їх імплементації в Україні.
5. Підготуйте план заходів з підвищення ефективності роботи місцевих державних адміністрацій, зокрема шляхом залучення громадськості та впровадження інноваційних рішень.

Тема 7. Публічне управління та місцеве самоврядування

1. Які відмінності між державним управлінням та місцевим самоврядуванням у системі публічного управління?
2. Яка роль місцевого самоврядування у забезпеченні потреб територіальних громад?
3. Як розподілені повноваження та сфери відповідальності між органами державного управління та місцевого самоврядування?
4. Які механізми взаємодії та координації існують між цими двома рівнями публічного управління?
5. Які виклики та проблеми виникають у співвідношенні державного управління та місцевого самоврядування і як їх можна вирішити?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Підготуйте порівняльну таблицю принципів, функцій та повноважень органів державного управління та місцевого самоврядування.
2. Проаналізуйте законодавчу базу, яка регулює взаємовідносини між цими двома рівнями публічного управління в Україні.
3. Вивчіть практичні приклади успішної взаємодії та партнерства між органами державної влади та органами місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення.
4. Розробіть рекомендації щодо вдосконалення механізмів координації та узгодження інтересів між державним управлінням та місцевим самоврядуванням.
5. Підготуйте презентацію про тенденції та перспективи розвитку місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та реформ публічного управління.

Тема 8. Державна служба в органах виконавчої влади

1. Що таке державна служба та які її основні принципи?

2. Які категорії посад належать до державної служби в органах виконавчої влади?
3. Які вимоги висуваються до державних службовців та які механізми забезпечують їх дотримання?
4. Які права та обов'язки мають державні службовці в органах виконавчої влади?
5. Які виклики та проблеми існують у сфері державної служби в Україні і які шляхи їх вирішення?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Вивчіть законодавчу базу, яка регулює державну службу в Україні, та підготуйте її огляд.
2. Проаналізуйте кваліфікаційні вимоги та процедури відбору на різні категорії посад державної служби.
3. Розробіть програму навчання та підвищення кваліфікації для державних службовців органів виконавчої влади.
4. Дослідіть системи оцінювання та мотивації державних службовців і запропонуйте шляхи її вдосконалення.
5. Проведіть порівняльний аналіз практик державної служби в різних країнах та визначте можливості для запозичення успішного досвіду.

Тема 9. Результативність та ефективності публічного управління

1. Що таке контроль у сфері публічного управління та які його основні функції?
2. Які види контролю існують у публічному управлінні (зовнішній, внутрішній, фінансовий, адміністративний тощо)?
3. Які органи здійснюють контроль у сфері публічного управління та які їхні повноваження?
4. Які принципи та стандарти лежать в основі ефективної системи контролю в публічному управлінні?

5. Які виклики та проблеми існують у здійсненні контролю в публічному управлінні і як їх можна вирішити?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Складіть порівняльну таблицю різних видів контролю в публічному управлінні, вказавши їх особливості та сфери застосування.
2. Проаналізуйте роль та повноваження органів, що здійснюють контроль у сфері публічного управління в Україні (Рахункова палата, Державна аудиторська служба тощо).
3. Розробіть систему індикаторів та показників для оцінювання ефективності контролю в публічному управлінні.
4. Запропонуйте механізми посилення громадського контролю у сфері публічного управління, залучаючи громадянське суспільство та ЗМІ.
5. Вивчіть успішні практики побудови ефективних систем контролю в публічному управлінні інших країн та оцініть можливості їх впровадження в Україні.

Тема 10. Особливості публічного управління в сфері соціально-економічного розвитку

1. Яка роль публічного управління у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни/регіону?
2. Які органи публічного управління відповідають за формування та реалізацію політики соціально-економічного розвитку?
3. Які інструменти та механізми використовуються в публічному управлінні для стимулювання соціально-економічного розвитку?
4. Як забезпечується врахування інтересів різних стейкхолдерів (бізнесу, громадянського суспільства тощо) у процесі публічного управління соціально-економічним розвитком?
5. Які виклики та проблеми існують у сфері публічного управління соціально-економічним розвитком і як їх можна вирішити?

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Проаналізуйте стратегічні документи (програми, плани тощо) щодо соціально-економічного розвитку вашого регіону/країни.
2. Розробіть систему показників для моніторингу та оцінки результативності публічного управління у сфері соціально-економічного розвитку.
3. Запропонуйте механізми залучення бізнесу та громадянського суспільства до процесів публічного управління соціально-економічним розвитком.
4. Вивчіть успішні практики публічного управління соціально-економічним розвитком в інших країнах та оцініть можливості їх застосування у вашому контексті.
5. Підготуйте рекомендації щодо вдосконалення системи публічного управління соціально-економічним розвитком на національному/регіональному рівнях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1 Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.

2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>

3.Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>

4.Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.

5.Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .

6.Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.

7.Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.

8.Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.

9.Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774

10.Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.

11.Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254

12.Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.

13.Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.

14.Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.

15.Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>

16.Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.

17. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.

18. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с.

19. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.

20. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : 21. Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

22. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : 23. Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарєв; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

24. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенок]. К., 2016. 69 с.

25. Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.

26. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

27. Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.

28.Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

29.Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.

30.Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606с.

31.Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.

32.Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

33.Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.

34.Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.

35.Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної

конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.

36.Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/qualityeducation>

37.Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

38.Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.

39.Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

40.Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.

41.Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

42Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.

43.Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Онлайн-ресурси:

1. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/> Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpr.org.ua/>

2.Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>

3. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/>

4. Національне агентство України з питань державної служби. URL:

5. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>

6. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>

7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
8. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.undp.org/>
9. Реформа децентралізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reformadecentralizaciyi>
10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
11. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua>
11. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>
13. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/>
14. European Union. URL: <http://europa.eu/>
15. International Public Management Network. URL: <http://ipmn.net/>
16. NISPAcee Information Portal. URL: <http://www.nispa.org/>
17. Open government partnership. URL: <http://www.opengovpartnership.org/>
18. The Sigma Program. URL: <http://www.sigmaxweb.org/>
19. United Cities and Local Governments. URL: <https://www.uclg.org/>
- Національна економічна стратегія 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nes2030.org.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління _____
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Система публічного управління в Україні
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 28 «Публічне управління та адміністрування» _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування _____
(((шифр і назва)

освітня програма _____ Адміністративний менеджмент _____
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна, заочна _____
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

ВСТУП

Курсова робота — одна з основних і ефективних форм самостійної роботи студентів. Вона підбиває підсумки вивчення теоретичного курсу і виконання індивідуального завдання.

Мета курсової роботи — поглибити та закріпити теоретичні, практичні знання, отримані студентом у процесі вивчення курсу. При її написанні студент повинен виявити глибокі знання законів України, постанов та декретів уряду, спеціальної літератури з вивчених питань. Виконання курсової роботи дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, реферувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми економіки підприємства і на підставі цього робити самостійні теоретичні і практичні висновки і прогнози.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ

1. Загальні положення та вимоги

1.1. Курсова робота з дисципліни “Система публічного управління в Україні” є дослідженням одного із актуальних питань діяльності органу виконавчої гілки влади або місцевого самоврядування, громадські організації.

1.2. Студент виконує курсову роботу для засвоєння основних навчальних елементів за тематикою дисципліни.

1.3. Тему курсової роботи здобувач вищої освіти вибирає самостійно і обумовлює визначення об’єкта, предмета і мети дослідження, а також формулювання назви самої теми.

1.4. У курсовій роботі студент повинен всебічно й глибоко розкрити зміст вибраної теми, показати знання літературних джерел.

Зміст теоретичного розділу курсової роботи має відповідати сучасному рівню розвитку галузі 28 «Публічне управління та адміністрування».

1.6. Обсяг курсової роботи має бути в межах 30-35 сторінок стандартного формату. Зміст роботи має відповідати плану, який повинен відбивати сутність досліджуваної теми, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

2. Етапи підготовки курсової роботи

Підготовка роботи передбачає такі етапи:

- вибір теми;
- складання попереднього плану;
- добір літературних джерел і фактичного матеріалу;
- консультація з науковим керівником і уточнення плану роботи;
- написання та оформлення курсової роботи;
- подання її на кафедру для рецензування;
- доопрацювання після рецензії;
- захист роботи.

3. Вибір теми курсової роботи

3.1. Перший етап виконання курсової роботи — вибір теми. Студент самостійно вибирає одну з рекомендованих тематик написання курсової роботи.

4. Складання плану курсової роботи

4.1. План — основа будь-якої роботи. План визначає структуру, зміст, логічний взаємозв'язок частин роботи. З плану видно, наскільки глибоко студент вивчив матеріал з обраної теми і зміг виділити головне, як він зрозумів проблему в цілому і окремі її частини.

4.2. На основі вивчення нормативних документів, статистичних збірників, спеціальної літератури, консультації з викладачем студент складає спочатку стислий, а потім деталізований план курсової роботи, який у процесі подальшої роботи може доповнюватись і уточнюватись.

5. Об'єкт дослідження

5.1. Об'єктом дослідження може бути:

- орган виконавчої влади (підрозділ центрального або місцевого органу виконавчої влади), структурний підрозділ у їх складі;

- сільська, селищна, міська рада, її виконавчий комітет, структурний підрозділ виконавчого комітету міської ради, районної або обласної ради, її апарат, підрозділ апарату ради;

- територіальна громада, органи самоорганізації населення в межах адміністративно-територіальної одиниці (села, селища, міста, району в місті);

- громадські організації будь-якого рівня або структурний підрозділ в їх складі.

6. Предмет і мета дослідження.

6.1. Предметом дослідження студент може обрати:

- внутрішню організацію діяльності об'єкта дослідження;

- окремий її аспект (регламентацію, планування, контроль виконання тощо);

- організацію виконання окремого завдання або функції (підфункції) досліджуваного об'єкта;

- організацію проведення моніторингу адміністративної діяльності;

- процедуру призначення на адміністративну посаду.

6.2. Процес дослідження має спрямуватися студентом на розв'язання характерних проблемних питань, які виникають в діяльності об'єкта дослідження, на удосконалення внутрішньої організації діяльності об'єкта, більш успішне виконання ним відповідних і функцій.

6.3. **Метою дослідження** має бути удосконалення організації і підвищення ефективності діяльності об'єкта дослідження.

6.3.1. Пропозиції студента щодо удосконалення організації і підвищення ефективності діяльності об'єкта дослідження мають бути наближені до їх практичної реалізації, набувати форми управлінських рішень, які необхідно підготувати або які підготовлені за ініціативою студента і прийняті у встановленому порядку відповідною організацією або органом виконавчої влади, місцевого самоврядування.

6.3.2. Підготовка документів (проектів нормативно-правових актів, розпоряджень, наказів, планів, програм тощо) має розглядатися студентом у

зв'язку з удосконаленням організації і підвищенням ефективності діяльності досліджуваного об'єкта.

7. Завдання дослідження і загальна логіка його виконання

7.1. Завдання дослідження формулюються відповідно до мети, яка визначена при виборі теми творчої роботи. Як правило, застосовується класична тричленна форма представлення завдань дослідження.

Наприклад, розглянути предмет дослідження і визначити проблеми удосконалення діяльності об'єкта дослідження; обґрунтувати шляхи розв'язання цих проблем; розробити пропозиції щодо удосконалення діяльності об'єкта дослідження.

7.2. Вивчення предмета дослідження рекомендується починати з ознайомлення із законодавчими і нормативними актами, які належать до сфери діяльності об'єкта дослідження і визначають його правовий статус.

Необхідно чітко і коротко висвітлити організацію і взаємодію Уряду, Міністерства, Держкомітету, МДА, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і окремих громадян у тій сфері, з якою пов'язана діяльність об'єкта. Студент порівнює існуючу практику з вимогами Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів.

У випадку, який розглядається, студенту необхідно ознайомитися із Статутом підприємства, програмою соціально-економічного розвитку району, перспективними і поточними планами роботи підприємства, посадовими інструкціями працівників, проаналізувати її якісний склад тощо.

У цілому необхідно сформулювати системне уявлення про діяльність об'єкта дослідження.

7.3. Далі студент вивчає проблеми (проблемні питання), які виникають при виконанні об'єктом дослідження закріплених за ним завдань і функцій, а також при використанні ним наданих йому прав (здійсненні повноважень).

Студент вивчає за публікаціями передовий досвід, зарубіжну практику до теми курсової роботи тощо.

7.3.1. У процесі вивчення предмета дослідження необхідно сформулювати характерні проблеми і питання, які виникають у сфері діяльності об'єкта дослідження, а також проаналізувати основні причини, які їх породжують. Результати аналізу рекомендується навести у робочій таблиці **(завдання, функції, характерні проблеми, причини їх виникнення, права (повноваження) об'єкта дослідження)**

7.3.2. Причини необхідно класифікувати залежно від організаційно-правового рівня, на якому можливе розв'язання тієї або іншої проблеми. Так, деякі проблеми потребують законодавчого врегулювання відповідних правових відносин, деякі пов'язані з організацією роботи на вищих ієрархічних рівнях державного управління, але у будь-якому разі ефективна діяльність залежить від повного використання наданих об'єкту дослідження повноважень.

7.4. При обґрунтуванні шляхів розв'язання проблемних питань у сфері діяльності об'єкта дослідження слухач:

- аналізує фактори, які впливають на розв'язання проблемних питань;
- вивчає заходи, які вживаються для розв'язання цих питань, оцінює, наскільки відповідні заходи досягають мети;
- визначає, чому заходи, які вживаються, є недостатніми;
- обґрунтовує оптимальний підхід до розв'язання проблемних питань (з урахуванням факторів, які впливають на процес розв'язання, з формулюванням аргументів на користь запропонованого варіанта).

7.5. Далі студент розробляє пропозиції щодо впровадження обґрунтованого ним оптимального підходу до розв'язання проблемних питань.

8. Структура і зміст курсової роботи

8.1. Рекомендується така структура роботи:

- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури;

- додатки (за необхідності).

8.2. У вступі необхідно обґрунтувати актуальність вибраної теми, її теоретичну та практичну значущість. Треба також вказати мету і завдання курсової роботи, які методи дослідження використовувалися при виконанні роботи.

8.3. При написанні основної частини роботи необхідно відповідно до плану глибоко і всебічно розкрити сутність проблеми: стисло охарактеризувати об'єкт дослідження і визначити проблемні питання його діяльності; обґрунтувати оптимальний варіант розв'язання проблемних питань; сформулювати пропозиції, які є результатом проведеного дослідження.

8.4. Слід використовувати матеріали літературних джерел. Поряд з нормативними документами, статистичними даними необхідно використовувати фактичні дані. На всі ці матеріали потрібно робити посилання за встановленою формою.

8.5. У висновках необхідно підбити підсумки дослідження, дати рекомендації з усіх його аспектів за змістом роботи. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

8.6. Після висновків розміщується список використаних літературних джерел (не менше 25), а за ним — додатки.

9. Оформлення курсової роботи

При оформленні курсової роботи слід дотримуватися встановлених стандартом вимог.

10.1. У списку використаної літератури треба подати джерела у такій послідовності: закони України, постанови і декрети уряду, статистичні збірники, потім загальна наукова література в алфавітному порядку зазначенням прізвища та ініціалів автора.

10.2. Треба також вказати матеріали, які були зібрані на підприємствах та організаціях при написанні роботи.

10.3. Завершену роботу студенти подають на кафедру соціології і публічного управління у термін, визначений навчальним графіком.

При написанні курсової роботи необхідно забезпечити:

- критичне узагальнення теоретичних положень за обраною темою та виявлення проблемних теоретичних питань,
- відповідність фактичних положень роботи нормативно-законодавчій базі України;
- достатню повноту і системність фактичного та статистичного матеріалу, що дає змогу провести детальний аналіз та виявити актуальні проблеми сьогодення у сфері державного регулювання економіки;
- використання статистичних методів для розробки прогнозів розвитку досліджуваних явищ і процесів;
- розробку пропозицій щодо вирішення виявлених проблем.

Теми курсових робіт

1. Модернізація публічного управління на регіональному рівні (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування) .

2. Особливості публічного адміністрування у сфері освіти (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

3. Особливості публічного адміністрування в сфері агропромислового розвитку (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

4. Особливості публічного адміністрування в сфері охорони здоров'я (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

5. Державне управління в сфері соціального захисту населення (на прикладі конкретного органу виконавчої влади).

6. Формування системи реалізації принципу прозорості та відкритості у діяльності місцевої влади (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

7. Державне управління зайнятістю населення (на прикладі обласного / міського / районного центру зайнятості).
8. Впровадження зарубіжного досвіду надання адміністративних послуг в територіальній громаді (на прикладі конкретної територіальної громади)
9. Використання сучасних інформаційних систем і комп'ютеризації в діяльності органів місцевого самоврядування (на прикладі конкретної територіальної громади).
- 10.Формування системи мотивації праці у державній службі (на прикладі конкретного органу виконавчої влади).
- 11.Формування інституту лідерства у системі державного управління (на прикладі конкретного органу виконавчої влади)
12. Формування механізму залучення громадськості до публічного управління (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).
- 13.Формування іміджу керівника як чинника легітимізації державної влади (на прикладі конкретного органу виконавчої влади).
- 14.Формування механізму залучення громадськості до здійснення реформи місцевого самоврядування (на прикладі конкретної територіальної громади)
15. Оцінювання ефективності роботи управлінського персоналу (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування)
- 16.Формування стратегії управління в державній службі зайнятості (на прикладі обласного / міського / районного центру зайнятості).
- 17.Комунікації та комунікаційний процес в системі публічного управління (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).
- 18.. Механізми забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень на регіональному (місцевому) рівні (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування)

19. Моделювання сталого розвитку територіальної громади в умовах реформ (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

20.. Публічне управління інвестиційними проєктами регіону на засадах сталого розвитку (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Критеріями оцінювання КР є змістовне наповнення, оформлення та усний захист КР.

Змістовне наповнення КР передбачає: наявність всіх структурних елементів роботи, наведених в методичних вказівках, дотримання логіки та розкриття взаємозв'язків одиниць наочності; розкриття проблемних аспектів адміністративного менеджменту, висвітлення актуальних переваг (недоліків) вітчизняного законодавства що регламентує процес адміністрування; відображення власних думок та рекомендацій студента щодо вирішення наведених проблем.

Оформлення КР передбачає: дотримання вимог оформлення згідно методичних вказівок, читки кольори, шрифти, доцільність якості та кількості використаних засобів. Важливим критерієм оцінювання КР (ІДЗ) є коректне оформлення посилань на використані джерела та їх опис згідно вимог.

Усна компонента КР передбачає:

– візуалізацію інформації, а саме: можливе використання наочного матеріалу; дидактичних матеріалів, поданих у вигляді схем, таблиць; врахування доцільності якості, змісту та кількості використаних графічних елементів). Наочність не повинна бути самоціллю, а має залишатися засобом кращого сприйняття та засвоєння інформації. Можливим є презентація роботи засобами Microsoft PowerPoint.

– майстерність в усному викладенні матеріалу, а саме: вільне володіння матеріалом; дотримання плану, структури, логічності та послідовності викладу; доказовість та аргументованість у роз'ясненні нових

термінів та понять, виділення головної думки та висновків; використання методів проблемного викладення, індукції, дедукції; відповіді на запитання, вихід із проблемних ситуацій, залучення яскравих прикладів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1 Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.

2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI.
Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>

3.Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>

4.Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.

5.Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .

6.Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.

7.Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.

8.Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.

9.Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774

10. Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.
11. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254
12. Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
13. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.
14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>
16. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
17. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
18. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с
19. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.
20. Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : 21. Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

22.Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : 23.Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарєв; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

24.Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенок]. К., 2016. 69 с.

25.Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.

26.Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

27.Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.

28.Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

29.Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.

30.Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606с.

31.Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.

32. Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

33. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.

34. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.

35. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.

36. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/qualityeducation>

37. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

38. Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.

39. Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

40. Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.

41. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

42.Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.

43. Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Онлайн-ресурси:

1. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/> Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpr.org.ua/>

2. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>

3. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/>

4. Національне агентство України з питань державної служби. URL:

5. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>

6. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>

7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>

8. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.undp.org/>

9. Реформа децентралізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reformadecentralizaciyi>

10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

11. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua> 11. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>

13. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/>

14. European Union. URL: <http://europa.eu/>
15. International Public Management Network. URL: <http://ipmn.net/>
16. NISPAcee Information Portal. URL: <http://www.nispa.org/>
17. Open government partnership. URL: <http://www.opengovpartnership.org/>
18. The Sigma Program. URL: <http://www.sigmaxweb.org/>
19. United Cities and Local Governments. URL: <https://www.uclg.org/> Національна економічна стратегія 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nes2030.org.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

КОНТРОЛЬНА РОБОТА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Система публічного управління в Україні
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(((шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка (обов'язкова)
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

ЗАВДАННЯ НА КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ Рекомендації щодо виконання контрольної роботи

Цілі виконання контрольної роботи: закріплення і поглиблення теоретичних знань і практичних навичок адміністративного менеджменту, засвоєння загальних закономірностей, принципів і методів управління організацією. Працюючи над контрольною роботою, необхідно показати уміння чітко і стисло викладати матеріал.

Попереднім етапом підготовки до написання контрольної роботи є вивчення наукової літератури, а також найважливіших положень теорії і практики публічного управління.

Контрольна робота складається з:

- трьох теоретичних питань;
- одного практичного завдання.

Відповіді на теоретичні питання повинні бути повними, послідовними, зрозумілими для сприйняття.

При виконанні практичного завдання необхідно застосовувати отримані теоретичні знання.

Контрольна робота здається не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії. Оцінка недиференційована (зараховано). Контрольна робота зараховується, якщо повністю освітлені теоретичні питання і практичні завдання.

Робота повертається на доопрацювання у випадку:

- неповного освітлення теоретичних питань і практичного завдання;
- відсутності висновків і пропозицій з питання;
- недотримання вимог до оформлення роботи.

Варіант контрольної роботи обирається згідно з порядковим номером прізвища студента в журналі академічної групи.

Сітку завдань контрольної роботи по варіантах наведено в таблиці 1.

Завдання по варіантах

№ варіанту	Номери теоретичних питань	Номер практичного завдання
1	1, 11, 21	1
2	2, 12, 22	1
3	3, 13, 23	1
4	4, 14, 24	1
5	5, 15, 25	1
6	6, 16, 26	1
7	7, 17, 27	1
8	8, 18, 28	1
9	9, 19, 29	1
10	10, 20, 30	1
11	11, 31; 47	1
12	12, 32; 48	1
13	13, 33; 49	1
14	4, 14, 34	1
15	15, 35; 50	1
16	6, 16, 36	1
17	7, 17, 37	1
18	18, 38; 55	1
19	9, 19, 39	1
20	10, 20, 40	1
21	11, 41; 56	1
22	12, 22; 57	1
23	13, 23; 58	1
24	14, 24; 59	1
25	60, 15, 25	1
26	51; 42; 65	1
27	52; 43; 64	1
28	53; 44; 63	1
29	54; 45; 62	1
30	55; 46; 61	1

3.2 Теоретичні питання

1. Сутність поняття «публічне управління та адміністрування». Зміст процесу публічного адміністрування.
2. Роль регіонального адміністрування в системі державної влади. Зміст державної регіональної політики.
3. Задачі публічного адміністрування в XXI сторіччі. Особливості стратегії сталого розвитку публічного адміністрування в Україні.

4. Поняття феномену публічного адміністрування. Визначення суб'єктів публічного адміністрування. Визначення об'єктів публічного адміністрування.
5. Структура державної влади.
6. Сучасне розуміння поняття «Публічне управління та адміністрування».
7. Передумови розвитку сучасних моделей публічного адміністрування.
8. Методи та принципи формування державних органів влади.
9. Світовий досвід формування систем публічного адміністрування.
10. Основні етапи формування моделей державної влади.
11. Сутність та особливості європейської моделі публічного адміністрування.
12. Сутність та особливості американської моделі публічного адміністрування.
13. Сутність та особливості азіатських моделей публічного адміністрування.
14. Передумови формування сучасних моделей публічного адміністрування в Україні.
15. Сутність та основні функції органів виконавчої влади.
16. Принципи роботи виконавчих органів державної влади. Місце органів державної влади в структурі державного адміністрування.
17. Вимоги до ефективної роботи органів публічного адміністрування.
18. Підготовка кадрів в сфері публічного адміністрування.
19. Сутність та значення принципів публічного адміністрування. Етапи еволюції принципів публічного адміністрування.
20. Розробка стратегій публічного адміністрування.
21. Застосування методів публічного управління в регулюванні соціально-економічних процесів в регіоні.
22. Особливості структур публічного адміністрування в системі міжрегіональної співпраці.
23. Види функцій публічного управління та адміністрування.
24. Поняття «метод публічного адміністрування».
25. Визначення пріоритетних методів публічного адміністрування.
26. Класифікація методів публічного управління та адміністрування.
27. Поняття «публічне адміністрування» і «державне управління». Публічне адміністрування як предмет наукових досліджень.
28. Поняття та основні риси публічного управління.
29. Цілі і принципи публічного адміністрування.
30. Функції, форми і методи публічного адміністрування.
31. Формування та розвиток системи публічного адміністрування незалежної України.
32. Територіальна організація публічної адміністрації. Засади організації

публічної адміністрації: концентрація, деконцентрація, централізація, децентралізація, автономія.

33. Концепція вдосконалення адміністративно-територіального устрою України.
34. Поняття та елементи системи органів публічної адміністрації.
35. Сфера діяльності та компетенція органів публічної адміністрації. Адміністративний розсуд як спосіб реалізації дискреційних повноважень.
36. Система органів публічної адміністрації. Компетенція органів публічної адміністрації.
37. Основні засади структурної побудови публічної адміністрації: субординація, координація, реординація, співпраця.
38. Види взаємозв'язків у системі публічної адміністрації: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.
39. Поняття та види публічної служби.
40. Управління публічною службою.
41. Порядок вступу на публічну службу.
42. Поняття та правовий статус публічного службовця: посадові та службовці: посадові та службові особи.
43. Проходження публічної служби (службова кар'єра). Особливості дисциплінарної та адміністративної відповідальності публічних службовців.
44. Поняття та класифікація форм діяльності публічної адміністрації.
45. Адміністративні процедури: поняття та зміст. Види адміністративних процедур.
46. Процедури з надання адміністративних послуг: реєстраційні процедури; ліцензійні процедури; дозвільні процедури; інші процедури з надання адміністративних послуг.
47. Процедури з реалізації контрольно-наглядових повноважень публічної адміністрації.
48. Сутність контролю за діяльністю публічної адміністрації. Класифікація контролю за діяльністю публічної адміністрації.
49. Внутрішній адміністративний контроль та його види.
50. Зовнішній та внутрішній контроль в межах системи органів виконавчої влади.
51. Місце та роль органів судової влади у здійсненні контролю за діяльністю публічної адміністрації.
52. Публічне управління в суспільних об'єднаннях. Публічне управління в релігійних об'єднаннях.
53. Система органів публічного адміністрування у сфері захисту населення.

54. Інфокомунікаційна влада в сучасному суспільстві (тенденції глобалізації).
Поняття, принципи та інформаційно-технологічні аспекти електронного врядування.
55. Моделі та етапи впровадження електронного урядування в Україні.
56. Критерії оцінки та вимоги до веб-сайтів органів влади.
57. Форми контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації.
58. Зміст, особливості та правові основи публічного адміністрування в галузі оборони.
59. Система органів публічного адміністрування в сфері оборони.
60. Система органів виконавчої влади в галузі державної безпеки.
61. Зміст, особливості, правові основи та система органів публічного адміністрування в галузі охорони державного кордону.
62. Характеристика змісту публічного адміністрування у соціально-культурній сфері.
63. Загальна характеристика освіти як об'єкту публічного адміністрування.
64. Система органів публічного адміністрування у сфері науки.
65. Система органів публічного адміністрування у сфері здоров'я.

Практичні завдання

1. Аналіз державної міграційної політики.
2. Аналіз та шляхи вдосконалення державного регулювання рівня та якості життя населення.
3. Аналіз та напрями удосконалення національної інноваційної політики.
4. Аналіз та механізми удосконалення національної зовнішньо-інвестиційної політики.
5. Аналіз та напрями удосконалення державної екологічної політики та механізмів її реалізації.
6. Аналіз міжбюджетних відносин в Україні та шляхи їх вдосконалення.
7. Аналіз та пропозиції щодо оптимізації розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на місцевому рівні в контексті децентралізації управління.
8. Аналіз та удосконалення державної регіональної політики та механізмів її реалізації.
9. Аналіз процесів антикризового управління та регулювання економіки і їх оптимізація.
10. Аналіз механізмів стимулювання інвестицій в економіку міста Харкова.

11. Аналіз ситуації та пропозиції щодо удосконалення існуючої системи державних закупівель.
12. Аналіз та шляхи підвищення ефективної системи вищої освіти в Україні.
13. Аналіз ситуації та механізми стимулювання зовнішніх інвестицій національного походження в економіку країни.
14. Аналіз та механізми удосконалення державної політики у сфері оплати праці та доходів населення.
15. Аналіз формування і реалізації грошово-кредитної політики держави.
16. Аналіз та напрями удосконалення національної політики в галузі освіти.
17. Аналіз та удосконалення державної політики у соціальній сфері.
18. Аналіз та шляхи удосконалення вироблення фінансово-бюджетної політики держави.
19. Аналіз та шляхи вдосконалення шляхів співпраці місцевих органів самоврядування та корпоративним сектором.
20. Аналіз та напрями вдосконалення національної інвестиційної політики у сфері внутрішнього інвестування.
21. Аналіз та напрями удосконалення державної політики забезпечення економічної безпеки.
22. Аналіз та напрями удосконалення національного фондового ринку.
23. Аналіз та напрями формування інноваційно-інвестиційної політики.
24. Аналіз та напрями удосконалення регіональної екологічної політики (на прикладі Харківської області).
25. Аналіз та напрями удосконалення регіональної аграрної політики (на прикладі Харківської області).
26. Аналіз та напрями удосконалення державної гуманітарної політики.
27. Аналіз та пропозиції щодо оптимізації взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на місцевому рівні в контексті децентралізації управління.
28. Аналіз та пропозиції щодо оптимізації державно-приватного партнерства.
29. Аналіз та напрями удосконалення регіональної освітньої політики.
30. Аналіз та напрями удосконалення державної молодіжної політики.

Методичні вказівки до виконання практичного завдання

Літературу для виконання практичного завдання студент підбирає самостійно, використовуючи для цього бібліотечні каталоги та огляди змісту збірників наукових праць з державного управління, статистичних щорічних збірників, економічних журналів і тижневиків, що друкуються в останніх числах часописів за декілька попередніх років. Консультацію з питань підбору літератури студент може отримати у викладача чи у працівників бібліотек.

Статистичну інформацію можна знайти у спеціальних виданнях Держкомстату України, Мінекономіки України, Міністерства соціальної політики України та у періодичних виданнях. Використання статистичних таблиць, наведених у завданнях по темах практичних завдань, є обов'язковою вимогою для виконання контрольної роботи. Для більш детального та поглибленого дослідження сучасних тенденцій у соціально-трудовій сфері студент може також використовувати й інші статистичні матеріали.

Складання бібліографії доцільно розпочати з законодавчо-нормативних документів. Список літератури має включати не менше 10 назв.

У практичному завданні студент повинен всебічно й глибоко розкрити зміст обраної теми, продемонструвати знання теоретичних концептуальних положень, законодавчої бази, вміння проводити аналітичне дослідження та розробляти прогнози і конкретні пропозиції по вирішенню актуальних проблем державного управління.

Завдання виконується державною мовою на одну з тем, погоджену з викладачем. Робота повинна бути насичена табличними даними та ілюстративним матеріалом. Обсяг практичного завдання (без додатків) має бути в межах 10-15 сторінок стандартного формату А-4. Однією з найважливіших вимог є її самостійне, творче виконання. Зміст роботи повинен логічно та повною мірою розкривати тему дослідження. Текст практичного завдання має вміщувати власні думки автора, не допускати повторів та протиріч між окремими теоретичними положеннями, статистичним матеріалом та аналітичними узагальненнями.

Текст практичного завдання повинен бути проілюстрований табличними та графічними матеріалами. Після кожної таблиці повинен наводитися аналіз, який складається з визначених зв'язків показників і причин, які їх обумовлюють. Таблиці повинні мати порядковий номер, пишуться зліва, потім через тире пишуть назву таблиці. Слід уникати великих таблиць.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово „Таблиця” в тексті треба писати скорочено, наприклад : „табл. 5.”.

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації слід застосовувати скорочене слово „див.”, наприклад: „див. табл.7”, „див. мал.8”.

Таблиці, ілюстрації розміщують так, щоб їх можна було читати не повертаючи сторінки або повертаючи за годинковою стрілкою.

У процесі виконання практичного завдання студент користується порадами викладача, але за достовірність даних, правильність розрахунків, аналізу, висновків і рекомендацій відповідає він сам як автор роботи.

Рівняння і формули виділяють у тексті вільними рядками. Обґрунтування значень символів і числових коефіцієнтів слід подавати безпосередньо під формулою після слова „де” без двох крапок після нього в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі, з нового рядка.

При написанні контрольної роботи необхідно забезпечити:

- критичне узагальнення теоретичних положень за обраною темою та виявлення проблемних теоретичних питань,
- відповідність фактичних положень роботи нормативно-законодавчій базі України;
- достатню повноту і системність фактичного та статистичного матеріалу, що дає змогу провести детальний аналіз та виявити актуальні проблеми сьогодення у сфері державного регулювання економіки;
- використання статистичних методів для розробки прогнозів розвитку досліджуваних явищ і процесів;
- розробку пропозицій щодо вирішення виявлених проблем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1 Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.
7. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774
10. Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.
11. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254

- 12.Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
- 13.Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.
- 14.Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
- 15.Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>
- 16.Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
17. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
- 18.Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с
- 19.Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.
- 20.Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : 21.Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.
- 22.Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : 23.Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарев; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

24.Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенок]. К., 2016. 69 с.

25.Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративнотериторіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.

26.Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

27.Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.

28.Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

29.Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.

30.Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606с.

31.Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.

32.Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

33. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratehiia_staloho.pdf.

34. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.

35. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.

36. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/qualityeducation>

37. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

38. Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.

39. Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

40. Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.

41. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

42. Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.

43. Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Онлайн-ресурси:

1. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/> Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpr.org.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
3. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/>
4. Національне агентство України з питань державної служби. URL:
5. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>
6. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>
7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
8. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.undp.org/>
9. Реформа децентралізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reformadecentralizaciyi>
10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
11. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua>
11. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>
13. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/>
14. European Union. URL: <http://europa.eu/>
15. International Public Management Network. URL: <http://ipmn.net/>
16. NISPAcee Information Portal. URL: <http://www.nispa.org/>
17. Open government partnership. URL: <http://www.opengovpartnership.org/>
18. The Sigma Program. URL: <http://www.sigmapweb.org/>

19. United Cities and Local Governments. URL:
<https://www.uclg.org>/Національна економічна стратегія 2030 [Електронний
ресурс]. – Режим доступу : <https://nes2030.org.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра _____ соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Система публічного управління в Україні
_ (назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування»
(((шифр і назва)

освітня програма _____ Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова)
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна, заочна
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

Тема 1 Публічне управління: поняття і наукові засади

1. Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування та його еволюція.
2. Предметна сфера публічного адміністрування.
3. Системні характеристики публічного управління.
4. Цілі сталого розвитку України на національному і регіональному рівнях . Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте різні визначення поняття "публічне управління" та виділіть ключові характеристики.
2. Дослідіть історичний контекст виникнення та розвитку науки публічного управління.
3. Опишіть основні наукові підходи та теорії, що застосовуються у публічному управлінні.
4. Порівняйте публічне управління з приватним менеджментом, визначивши їхні спільні та відмінні риси.
5. Наведіть риси, які характеризують вітчизняну модель публічного управління на сучасному етапі. Обґрунтуйте наявність органічного взаємозв'язку між типом держави і характером публічного управління. Наведіть протиріччя, притаманні процесу формування вітчизняної моделі публічного управління та обґрунтуйте можливі шляхи їх подолання. Проілюструйте сформульовані положення конкретними прикладами.

Ситуаційне завдання:

Уявіть, що ви є радником з питань публічного управління для новообраного мера великого міста. Місто стикається з низкою проблем, таких як застаріла інфраструктура, забруднення навколишнього середовища та високий рівень безробіття. Розробіть комплексну стратегію публічного

управління для вирішення цих проблем, враховуючи наукові підходи та теорії, а також залучаючи різних зацікавлених сторін.

Питання для дискусії:

1. Чим публічне управління відрізняється від державного управління?
2. Які основні функції та завдання публічного управління?
3. Як міждисциплінарний характер публічного управління впливає на його теоретичні та практичні аспекти?
4. Які виклики та тенденції у розвитку публічного управління ви можете визначити?
5. Як досягнення різних наукових дисциплін можуть бути інтегровані у публічне управління?

Тема 2. Публічне управління і виконавча влада

1. Джерела ідей управління суспільством і країною.
2. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.

Практичні завдання:

1. Визначте місце та роль виконавчої влади у системі публічного управління.
2. Опишіть структуру та повноваження органів виконавчої влади на різних рівнях.
3. Проаналізуйте взаємозв'язок між публічним управлінням і виконавчою владою з точки зору прийняття та реалізації управлінських рішень.
4. Дослідіть приклади участі громадськості у процесах виконавчої влади та публічного управління.
5. Побудуйте функціональну структуру реалізації функції публічного управління, до виконання якої залучені різні інституції публічного управління. Висловіть свої думки стосовно рівня ефективності організаційної структури реалізації функції публічного управління. Дайте оцінку ефективності

функціональної структури публічного управління конкретною сферою, галуззю (іншими об'єктами). Здійсніть аналіз розподілу функцій між інституціями публічного управління в процесі вироблення й реалізації публічно-управлінських механізмів. Узагальніть думки щодо вибору конкретних шляхів підвищення ефективності функціональної структури публічного управління певною сферою суспільного життя, регіону, організацією

Ситуаційне завдання:

У вашому регіоні виник конфлікт між органами виконавчої влади та громадськими організаціями щодо реалізації великого інфраструктурного проекту. Громадськість стурбована можливим негативним впливом проекту на навколишнє середовище, тоді як органи виконавчої влади наполягають на його економічній вигоді. Запропонуйте механізми публічного управління для вирішення цього конфлікту та забезпечення прозорості й врахування інтересів усіх сторін.

Питання для дискусії:

1. Яким чином публічне управління впливає на організацію та діяльність виконавчої влади?
2. Як забезпечується підзвітність та прозорість виконавчої влади у системі публічного управління?
3. Які виклики існують у взаємодії публічного управління та виконавчої влади в Україні?
4. Як підвищити ефективність та результативність виконавчої влади у контексті публічного управління?
5. Якою має бути роль громадськості у процесах виконавчої влади та публічного управління?

Тема 3. Конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні

1. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.
2. Співвідношення економіки та політичної економії.
3. Особливості поведінки людей у економічній і політичній сферах.
4. Конституційний правопорядок в Україні в умовах воєнного стану

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте конституційні норми, що регулюють взаємодію та розподіл повноважень між законодавчою та виконавчою гілками влади в Україні.
2. Дослідіть механізми стримувань та противаг між законодавчою та виконавчою гілками влади, передбачені Конституцією України.
3. Розгляньте практичні приклади реалізації принципу поділу влади в Україні та виявіть можливі проблеми.
4. Порівняйте конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок влади в Україні з практикою інших країн.

Ситуаційне завдання:

Уявіть, що ви є експертом з конституційного права та публічного управління. Вам необхідно проаналізувати конституційні норми, що регулюють розподіл повноважень між законодавчою та виконавчою гілками влади в Україні, та визначити можливі проблеми чи прогалини. Запропонуйте рекомендації щодо вдосконалення конституційного регулювання для забезпечення ефективної взаємодії та стримувань і противаг між цими гілками влади.

Питання для дискусії:

1. Чи забезпечує Конституція України ефективний баланс між законодавчою та виконавчою гілками влади?
2. Які можливі шляхи вдосконалення конституційного регулювання взаємодії законодавчої та виконавчої гілок влади?

3. Як вплинули конституційні зміни 2004 та 2014 років на баланс влади в Україні?
4. Які проблеми можуть виникати у разі порушення принципу поділу влади та як їх можна вирішити?
5. Як співвідношення законодавчої та виконавчої гілок влади впливає на процеси публічного управління?

Тема 4. Апарат державного управління: понятійно-термінологічна характеристика організації та діяльності

1. Визначення поняття «апарат державного управління» та його місце в системі державного управління.
2. Структура та організація апарату державного управління.
3. Функції та повноваження апарату державного управління.
4. Реформування та модернізація апарату державного управління.

Практичні завдання:

1. Визначте поняття "апарат державного управління" та опишіть його основні складові.
2. Проаналізуйте основні принципи організації та функціонування апарату державного управління.
3. Розгляньте різні типи організаційних структур апарату державного управління та їх переваги/недоліки.
4. Дослідіть приклади впровадження сучасних підходів до організації діяльності апарату державного управління (електронне урядування, аутсорсинг тощо).

Ситуаційне завдання:

Ви є керівником апарату державного управління в одному з міністерств. Апарат стикається з проблемами неефективної організаційної структури, застарілими методами роботи та низькою мотивацією працівників. Розробіть

план реорганізації та модернізації апарату державного управління, враховуючи сучасні підходи та кращі практики.

Питання для дискусії:

1. Як поняття "апарат державного управління" співвідноситься з поняттями "державна служба" та "публічне управління"?
2. Які чинники впливають на організаційну структуру та ефективність роботи апарату державного управління?
3. Які виклики постають перед апаратом державного управління в умовах сучасних змін та реформ?
4. Як забезпечити баланс між централізацією та децентралізацією в організації апарату державного управління?
5. Як можна підвищити гнучкість та адаптивність апарату державного управління до зовнішніх змін?

Тема 5. Механізми, органи, методи та стилі публічного управління

1. Структура механізму й органів публічного управління.
2. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.
3. Методи та стилі публічного управління.
4. Базові теорії, концепції та моделі публічної служби. Теорії лідерства. Концепція «публік менеджменту». Меритократична модель публічної служби. Модель класичної бюрократії. Модель нової публічної служби (New Public Service). Постмодерністська модель публічної служби (Post-NPS (NPS – New Public Service)).

Практичні завдання:

1. Опишіть основні механізми та органи публічного управління в Україні.
2. Проаналізуйте різні методи публічного управління (адміністративні, економічні, соціально-психологічні) та їх застосування.

3. Дослідіть типові стилі управління в органах публічної влади (авторитарний, демократичний, ліберальний тощо) та їх наслідки.

4. Розгляньте приклади застосування інноваційних методів та стилів публічного управління в різних країнах.

5. Проаналізуйте і представьте у вигляді таблиці базові теорії, концепції та моделі публічної служби. Теорії лідерства. Концепція «публік менеджменту». Меритократична модель публічної служби. Модель класичної бюрократії. Модель нової публічної служби (New Public Service). Постмодерністська модель публічної служби (Post-NPS (NPS – New Public Service)).

Ситуаційне завдання:

У вашому місті відбулася надзвичайна ситуація, пов'язана зі стихійним лихом. Органи публічної влади повинні швидко відреагувати та організувати надання допомоги постраждалим. Запропонуйте механізми, органи, методи та стилі публічного управління, які можуть бути застосовані в цій ситуації для ефективної координації дій і мінімізації наслідків.

Питання для дискусії:

1. Як механізми публічного управління пов'язані з демократичними принципами та верховенством права?

2. Які фактори впливають на вибір методів та стилів публічного управління у конкретних ситуаціях?

3. Як забезпечити баланс між централізованим та децентралізованим підходами в публічному управлінні?

4. Як можна підвищити гнучкість та адаптивність механізмів публічного управління до мінливих умов?

5. Як ефективно поєднувати різні методи публічного управління (адміністративні, економічні, соціально-психологічні) для досягнення цілей?

6. Як упровадження інформаційних технологій та електронного урядування впливає на механізми та методи публічного управління?

Тема 6. Місцеві державні адміністрації

1. Цінності та цілі суспільства й держави на місцевому рівні.
2. Формування «дерева цілей».
3. Юридичне забезпечення роботи місцевих державних адміністрацій.
4. Концептуальні засади адміністративно-правового статусу військових адміністрацій в Україні

Практичні завдання:

1. Опишіть структуру та повноваження місцевих державних адміністрацій в Україні.
2. Проаналізуйте взаємодію місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.
3. Дослідіть приклади успішних практик діяльності місцевих державних адміністрацій в різних регіонах України.
4. Розгляньте можливі шляхи підвищення ефективності роботи місцевих державних адміністрацій.
5. З метою відображення взаємозалежності і взаємодоповнюваності основних видів цілей державного управління представте їх в строгій логічній ієрархії в розрізі основних видів. Вихідні дані: Перелік цілей державного управління, визначених чинними законодавчо-нормативними актами: становлення України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; - оптимізація системи центральних органів виконавчої влади; утвердження і забезпечення прав і свобод людини ; забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України; сприяння консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх

корінних народів і національних меншин України; задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави; підвищення конкурентоспроможності національної економіки; підвищення рівня економічної безпеки; забезпечення нової якості економічного зростання. забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави; підвищення рівня життя і соціального захисту населення; підвищення кваліфікації державних службовців; формування пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні; забезпечення доступу до публічної інформації; державна підтримка розвитку підприємництва.

6. Побудуйте графічну модель дерева цілей з вирішення таких проблем:

6.1 Отримання оцінки "90 балів" з дисципліни "Система публічного управління в Україні".

6. 2. Проведення міських заходів з нагоди Дня молоді.

Ситуаційне завдання:

Ви є головою місцевої державної адміністрації в одному з районів області. Населення району невдоволене низькою якістю комунальних послуг та станом місцевої інфраструктури. Розробіть план дій для покращення ситуації, враховуючи повноваження місцевих державних адміністрацій, взаємодію з органами місцевого самоврядування та залучення громадськості.

Питання для дискусії:

1. Яка роль місцевих державних адміністрацій у системі публічного управління в Україні?

2. Чи забезпечує чинне законодавство належний баланс повноважень між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування?

3. Які виклики постають перед місцевими державними адміністраціями в контексті децентралізації влади?

4. Як посилити підзвітність та прозорість діяльності місцевих державних адміністрацій?

5. Як місцеві державні адміністрації можуть сприяти залученню громадськості до процесів публічного управління на місцевому рівні?

Тема 7. Публічне управління та місцеве самоврядування

1. Типологізація органів публічного управління.

2. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.

3. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.

4. Особливості місцевого самоврядування.

5. Процеси децентралізації.

Практичні завдання:

1. Визначте принципові відмінності між державним управлінням та місцевим самоврядуванням.

2. Проаналізуйте конституційні та законодавчі основи місцевого самоврядування в Україні.

3. Дослідіть форми та механізми взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

4. Розгляньте приклади успішного досвіду реалізації місцевого самоврядування в різних громадах України.

Ситуаційне завдання:

У вашій громаді виникла ситуація, коли рішення місцевої ради суперечить загальнодержавному законодавству та політиці. Це призвело до

конфлікту між органами місцевого самоврядування та державною адміністрацією. Запропонуйте шляхи вирішення цього конфлікту з дотриманням принципів державного управління та місцевого самоврядування, а також забезпечення прав і інтересів місцевих жителів.

Питання для дискусії:

1. Як принцип субсидіарності застосовується у взаємодії державного управління та місцевого самоврядування?
2. Які переваги та ризики децентралізації влади в Україні, зокрема у контексті місцевого самоврядування?
3. Як забезпечити ефективний розподіл повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування?
4. Якими шляхами можна посилити фінансову спроможність органів місцевого самоврядування?
5. Як громадськість може бути залучена до процесів місцевого самоврядування?

Тема 8. Державна служба в органах виконавчої влади

1. Бюрократія як наукова категорія.
2. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.
3. Основні ознаки й атрибути бюрократії.
4. Політизація вищого чиновництва.
5. Публічна служба.

Практичні завдання:

1. Опишіть основні принципи та вимоги до державної служби в органах виконавчої влади України.
2. Проаналізуйте систему категорій та рангів посад державної служби.
3. Дослідіть процедури відбору, призначення та просування по службі державних службовців.

4. Розгляньте питання професійної етики та запобігання корупції на державній службі.

Ситуаційне завдання:

Ви є керівником державної установи, в якій виявлено численні випадки порушення етичних норм та конфлікту інтересів серед державних службовців. Розробіть комплексний план дій для відновлення довіри громадськості та забезпечення високих стандартів професійної етики на державній службі в цій установі.

Питання для дискусії:

1. Які чинники впливають на ефективність та престижність державної служби?
2. Як забезпечити політичну нейтральність державних службовців?
3. Якими шляхами можна підвищити професіоналізм та мотивацію державних службовців?
4. Чи потрібно реформувати систему оплати праці на державній службі та як це можна зробити?
5. Як громадськість може контролювати діяльність державних службовців та органів виконавчої влади?

Тема 9. Результативність та ефективності публічного управління

1. Процедури контролю та моніторингу як функції публічного управління.
2. Поняття результативності й ефективності публічного управління.
3. Фактори результативності й ефективності публічного адміністрування.

Практичні завдання:

1. Визначте поняття "контроль" у публічному управлінні та його основні види (зовнішній, внутрішній, державний, громадський тощо).

2. Проаналізуйте систему органів, що здійснюють контроль у сфері публічного управління в Україні.
3. Дослідіть механізми та інструменти громадського контролю за діяльністю органів публічної влади.
4. Розгляньте приклади ефективного застосування контролю у публічному управлінні в Україні та світі.

Ситуаційне завдання:

У вашому регіоні виявлено випадки нецільового використання бюджетних коштів та корупції в одному з органів місцевої влади. Громадськість вимагає здійснення ретельного контролю та притягнення винних до відповідальності. Запропонуйте механізми державного та громадського контролю, які можуть бути застосовані в цій ситуації для забезпечення прозорості та підзвітності органів публічної влади.

Питання для дискусії:

1. Яка роль контролю у забезпеченні ефективності та прозорості публічного управління?
2. Чи достатньо розвинені в Україні механізми державного та громадського контролю у сфері публічного управління?
3. Як забезпечити незалежність та неупередженість органів контролю?
4. Які виклики постають у здійсненні контролю за діяльністю органів публічної влади на місцевому рівні?
5. Як громадяни можуть долучатися до процесів контролю у публічному управлінні?

Тема 10. Особливості публічного управління в сфері соціально-економічного розвитку

1. Загальна характеристика взаємовідносин суспільства й економіки.

2. Етапи формування й еволюції публічного адміністрування в сфері економіки.
3. Формування підходів до соціальної політики.
4. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки.
5. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.

Практичні завдання:

1. Визначте основні завдання публічного управління у сфері соціально-економічного розвитку.
2. Проаналізуйте інструменти державного регулювання соціально-економічних процесів.
3. Дослідіть приклади успішної реалізації державних програм/стратегій соціально-економічного розвитку.
4. Розгляньте роль громадськості та бізнесу у процесах публічного управління соціально-економічним розвитком.

Ситуаційне завдання:

Ви є членом робочої групи, що розробляє нову державну стратегію соціально-економічного розвитку регіону. Регіон характеризується високим рівнем безробіття, застарілою промисловою базою та нерівномірним розподілом доходів населення. Запропонуйте комплексний підхід до публічного управління, який би враховував економічні, соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку регіону, а також забезпечував участь усіх зацікавлених сторін.

Питання для дискусії:

1. Які виклики постають перед публічним управлінням у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку?

2. Як забезпечити баланс між економічними та соціальними цілями в публічному управлінні?
3. Яким чином децентралізація влади впливає на публічне управління соціально-економічним розвитком на місцевому рівні?
4. Як громадськість може долучатися до формування та реалізації державної соціально-економічної політики?
5. Які інноваційні підходи та методи можуть бути застосовані у публічному управлінні соціально-економічним розвитком?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774
4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
4. Бакуменко В. Д., Усаченко Л. М., Червякова О. В.; Теоретичні засади державного управління : навч. посіб. / за заг. ред. Л. М. Усаченко. К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. 174 с.
5. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник [М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка]. Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 420 с.

6. Державне регулювання інноваційного розвитку України: стратегічні пріоритети : [монографія] / [М.А. Латинін, С.В. Майстро, В.Ю. Бабаєв та ін.]; за заг. ред. М.А. Латиніна. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. 320 с.

7. Енциклопедія державного управління. У 8 т. Т. 8: Публічне врядування / наук.-ред. кол. В. С. Загорський [та ін.] Львів: ЛРІДУ, НАДУ, 2011. 712 с.

8. Кайлюк Є. М., Гриненко В.В. Публічне адміністрування. Підручник для студентів спеціальності Менеджмент і адміністрування (за видами економічної діяльності). Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2013. 200 с.

9. Конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання / Укл. А.С.Зеніна-Біліченко Кам'янське: ДДТУ, 2017. 127 с.

10. Кульчій І.О. Право в публічному управлінні: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 140 с.

11. Менеджмент для публічної влади: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Бутка. Ніжин : ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2011. 360 с.

12. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наукова доповідь / редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В.В. Толкованов та ін. ; за заг. ред. докт. наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. К. : НАДУ, 2014. 128 с.

13. Нижник Н. Р., Мосов С. П. Теоретичні аспекти державного управління : монографія. Чернівці: 2011. 248 с.

14. Основи публічного адміністрування: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання другого (магістерського) рівня галузь знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» /

уклад.: Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун, О. М. Соловійова та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. 79 с.

15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>

16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .

17. Публічне врядування : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 388 с.

18. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.

19. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

20. Публічне управління та адміністрування : словник-довідник. / Укладники: Руденко О.М., Шершньова О.В., Бакуменко В.Д., Філіпова Н.В., Ткаленко Н.В. К.: Кондор-Видавництво. 2016. 178 с.

21. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Система публічного управління в Україні
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування
(((шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка (обов'язкова)
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

1.2. Оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Дисципліною передбачено підготовка індивідуального завдання за відповідними темами

Рекомендовані теми індивідуального завдання

1. Поняття «публічне адміністрування» й «державне управління». Публічне адміністрування як предмет наукових досліджень.
2. Поняття й основні риси публічного управління.
3. Цілі й принципи публічного адміністрування.
4. Функції, форми й методи публічного адміністрування.
5. Формування й розвиток системи публічного адміністрування незалежної України.
6. Нормативні акти органів публічної адміністрації.
7. Адміністрування й менеджмент публічного управління.
8. Територіальна організація публічної адміністрації. Засади організації публічної адміністрації.
9. Поняття й елементи системи органів публічної адміністрації.
10. Система органів публічної адміністрації. Компетенція органів публічної адміністрації.
11. Основні засади структурної побудови публічної адміністрації: субординація, координація, співпраця.
12. Види взаємозв'язків у системі публічної адміністрації: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.
13. Поняття й види публічної служби.
14. Управління публічною службою.
15. Порядок вступу на публічну службу.
16. Поняття й правовий статус публічного службовця: посадові й службові особи.

17. Проходження публічної служби (службова кар'єра).
18. Особливості дисциплінарної й адміністративної відповідальності публічних службовців
19. Поняття й класифікація форм діяльності публічної адміністрації.
20. Адміністративні процедури: поняття й зміст.
21. Процедури з надання адміністративних послуг: реєстраційні процедури; ліцензійні процедури; дозвільні процедури; інші процедури з надання адміністративних послуг.
22. Процедури з реалізації контрольно-наглядових повноважень публічної адміністрації.
23. Правові основи прийняття органами публічної адміністрації нормативних актів: загальний огляд.
24. Процедури адміністративного оскарження.
25. Сутність контролю за діяльністю публічної адміністрації. Класифікація контролю за діяльністю публічною адміністрації.
26. Зовнішній і внутрішній контроль у межах системи органів виконавчої влади.
27. Місце й роль органів судової влади у здійсненні контролю за діяльністю публічної адміністрації.
28. Публічне управління й регіональна політика в країнах Центральної й Східної Європи.
29. Публічне управління в суспільних об'єднаннях.
30. Публічне управління в релігійних об'єднаннях.
31. Концепція Закону України «Про доступ до публічної інформації».
32. Поняття й сутність інформаційної безпеки.
33. Компетенція держави в сфері інформаційної безпеки.
34. Наукова організація управлінської праці в органах публічної влади.
35. Конфлікти інтересів у професійній діяльності державних службовців: поняття й шляхи впровадження.
36. Основні типи адміністративного апарату й комунікації.

37. Основні стандарти щодо комунікацій суб'єктів державного управління: закордонний досвід.
38. Комунікаційні потоки в системі публічного управління.
39. Комунікаційний, комунікативний й інформаційний менеджменти. Комунікаційний і комунікативний процеси. Комунікативна діяльність.
40. Інфокомунікаційна влада в сучасному суспільстві (тенденції глобалізації).
41. Поняття, принципи й інформаційно-технологічні аспекти електронного врядування.
42. Моделі й етапи впровадження електронного урядування в Україні.
43. Склад інформаційного й технологічне забезпечення Інтернет-порталу органу державного управління.
44. Електронні адміністративні послуги й критерії оцінки якості їх надання.
45. Поняття й ознаки електронного документу. Електронний цифровий підпис: поняття, ознаки, правовий статус.
46. Характеристики, основні завдання, функції й переваги електронного документообігу.
47. Порядок застосування електронного цифрового підпису й здійснення електронного документообігу в органах влади.
48. Форми контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації.
49. Характеристика публічного управління економікою України в сучасний період.
50. Суб'єкти публічного адміністрування економікою.
51. Публічне адміністрування фінансами й митною справою.
52. Публічне управління промисловістю й агропромисловим комплексом, які входять до державних і недержавних структур.
53. Загальна характеристика публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
54. Зміст, особливості й правові основи публічного управління в галузі оборони.

55. Зміст, особливості, правові основи й система органів публічного адміністрування в галузі охорони державного кордону.
56. Характеристика змісту публічного адміністрування у соціально-культурній сфері.
57. Загальна характеристика освіти як об'єкту публічного адміністрування.
58. Система органів публічного адміністрування в сфері науки.
59. Система органів публічного адміністрування в сфері здоров'я.
60. Система органів публічного адміністрування в сфері соціального захисту населення.

Основні вимоги до індивідуального завдання на самостійне опрацювання:

- вивчення та критичний аналіз монографічних і періодичних видань з наданої викладачем теми (наукові джерела (статті, монографії) за останні 5 років);

- вивчення та характеристика досліджуваної проблеми та її сучасного стану, а також передового досвіду роботи у відповідній галузі;

- чітка характеристика предмета, мета і метод дослідження;

- узагальнення результатів, обґрунтування їх, висновки та практичні рекомендації.

Основні елементи індивідуального завдання на самостійне опрацювання: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.

Вступ (мають бути обґрунтовані актуальність та практичне значення обраної теми реферату, визначені мета та завдання роботи);

Основна частина (розкривається тема індивідуального завдання шляхом висвітлення основних питань. При цьому необхідно зосередити увагу на аналізі поставлених питань в літературі з висновками щодо їх теоретичної та практичної значущості);

Висновки (необхідно сформулювати: а) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематикою індивідуального завдання; б) теоретичні та практичні рекомендації, що випливають з проведеного аналізу. Вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу).

Обсяг для індивідуального завдання 20-25 сторінок. Текстовий редактор: Microsoft Word. Параметри сторінки – А4. Поля зверху, знизу, справа, зліва – 2 см. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – 14 пт. Міжрядковий інтервал – полуторний. Абзацний відступ – 1,25 см. Відформатовано – «Вирівняти по ширині».

Список використаних джерел подається згідно зі стандартом бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання») після тексту. Для електронних інформаційних джерел обов'язково вказується URL-адреса веб-сторінки, а також дата звернення. На кожному з представлених позицій повинні бути посилання в тексті. У тексті посилання на літературу позначаються квадратними дужками із вказівкою в них порядкового номера джерела за списком та через кому – номери сторінки (сторінок), наприклад: [5, с. 27]. Заборона використання російськомовних джерел.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ (ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ) ¹

Критеріями оцінювання КР (ІДЗ) є змістовне наповнення, оформлення та усний захист КР.

Змістовне наповнення контрольної роботи (ІДЗ) передбачає: наявність всіх структурних елементів роботи, наведених в методичних вказівках, дотримання логіки та розкриття взаємозв'язків одиниць наочності; розкриття проблемних аспектів адміністративного менеджменту, висвітлення актуальних переваг (недоліків) вітчизняного законодавства що регламентує процес адміністрування; відображення власних думок та рекомендацій студента щодо вирішення наведених проблем.

Оформлення КР (ІДЗ) передбачає: дотримання вимог оформлення згідно методичних вказівок, читки кольори, шрифти, доцільність якості та кількості використаних засобів. Важливим критерієм оцінювання КР (ІДЗ) є коректне оформлення посилань на використані джерела та їх опис згідно вимог.

Усна компонента КР (ІДЗ) передбачає:

– візуалізацію інформації, а саме: можливе використання наочного матеріалу; дидактичних матеріалів, поданих у вигляді схем, таблиць; врахування доцільності якості, змісту та кількості використаних графічних елементів). Наочність не повинна бути самоціллю, а має залишатися засобом кращого сприйняття та засвоєння інформації. Можливим є презентація роботи засобами Microsoft PowerPoint.

– майстерність в усному викладенні матеріалу, а саме: вільне володіння матеріалом; дотримання плану, структури, логічності та послідовності викладу; доказовість та аргументованість у роз'ясненні нових термінів та понять, виділення головної думки та висновків; використання методів проблемного викладення, індукції, дедукції; відповіді на запитання, вихід із проблемних ситуацій, залучення яскравих прикладів.

¹ Критерії оцінювання – параметри, відповідно до яких викладач оцінює навчальну діяльність.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ
ПОТОЧНОГО, ПРОМІЖНОГО Й ПІДСУМКОВОГО
КОНТРОЛЮ

Система публічного управління в Україні
_ (назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 28 «Публічне управління та адміністрування» _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування» _____
(((шифр і назва)

освітня програма _____ Адміністративний менеджмент _____
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна, заочна _____
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

Приклади тестових завдань для модульного контролю

I. Тести:

1. Державне управління – це:

А) організуюча діяльність державних органів виконавчої влади, яка полягає в організації виконання законів і нормативно-правових актів, здійсненні розпорядження ресурсами загальнодержавної власності, з метою комплексного соціально-економічного розвитку, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах життя;

Б) відносно самостійна галузь знань, що обумовлюється наявністю власного об'єкта та методологічного апарату досліджень;

В) вид людської діяльності, спрямований на управління службовцями державних органів влади;

Г) всі відповіді правильні.

2. Політичне середовище – це:

А) закони;

Б) державні інституції;

В) групи впливу, які впливають на діяльність установ чи окремих осіб у даному суспільстві чи обмежують її;

Г) всі відповіді вірні.

3. Соціальний ефект - це:

А) широка реклама товару та послуг у відповідності з їх споживчими якостями;

Б) результат діяльності суб'єкта ринку, не пов'язаний з отриманням прибутку і спрямований на благо суспільства в цілому або окремих груп населення;

В) стимулювання продавців за реалізований товар;

Г) процес надання соціальних послуг.

4. Управлінські послуги - це:

А) результат діяльності органів виконавчої влади, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за заявою;

Б) діяльність державних органів по забезпеченню прав і свобод, захисту інтересів людини і громадянина;

В) перелік видів діяльності, які здійснюють державні установи і організації з метою створення сприятливих умов життєдіяльності людей;

Г) всі відповіді правильні.

5. Орган державної влади – це:

А) державна організація, що утворюється в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, без поділу її на частки;

Б) певна державна інституція, яка засновується державою в установленому законодавством порядку і діє за її повноваженнями;

В) юридична особа, яка здійснює фінансово-господарську діяльність на основі кошторису доходів і видатків;

Г) всі відповіді вірні.

6. До характеристик адміністративних послуг належить якість:

А) ступеню контактності з людиною;

Б) невіддільності від джерела, недовговічності, неможливості транспортування і зберігання;

В) власності, ступеню контактності з людиною;

Г) неможливості транспортування і зберігання.

ПРИКЛАДИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

За структурою екзаменаційний білет містить теоретичну частину (оцінювання знань) і практичну частину (оцінювання розуміння, здатностей, умінь тощо). Завдання екзаменаційного білету оцінюється від 0 до 40 балів. Екзаменаційний білет містить такі види завдань:

- теоретичні питання або тести (до 75 % балів);
- практичні завдання (ситуаційні справи тощо - до 25 % балів).

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Допоміжні функції державного управління.
2. Правові основи державного управління.
3. Регіон як природно-історична система. Базова трактовка регіоналізації.
Сучасний стан регіональних проблем в Україні.
4. Ситуаційне завдання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №2

1. Суб'єкти державного управління. Бюджетна функція державного управління.
2. Законодавча база щодо питань розвитку процесів регіоналізації в Україні. Основні нормативні акти.
3. Предметна сфера публічного адміністрування.
4. Ситуаційне завдання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №3

1. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюції.
2. Менеджеральний підхід до публічного управління.
3. Держава як суб'єкт політичної влади.
4. Ситуаційне завдання.

Приклади ситуаційних завдань:

У вашому регіоні виник конфлікт між органами виконавчої влади та громадськими організаціями щодо реалізації великого інфраструктурного проекту. Громадськість стурбована можливим негативним впливом проекту на навколишнє середовище, тоді як органи виконавчої влади наполягають на його

економічній вигоді. Запропонуйте механізми публічного управління для вирішення цього конфлікту та забезпечення прозорості й врахування інтересів усіх сторін.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Державна політика і демократичне врядування.
2. Повноваження органів влади у формуванні і реалізації політики та участь громадськості.
3. Результативність, ефективність і економічність політики.
4. Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні і реалізації державної політики.
5. Показники успішності реалізації державної політики.
6. Належне врядування: сервісна держава і місцеве самоврядування.
Парламентаризм як складова належного врядування.
7. Сфери і засади внутрішньої і зовнішньої державної політики та їх характеристика.
8. Політика європейської взаємодії і євроатлантичної співпраці.
9. Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці.
Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці.
10. Інституціональна структура системи публічного управління та адміністрування
11. Конституційно-правові засади публічного управління та адміністрування в Україні.
12. Система органів публічного управління та адміністрування: поняття, цінності, цілі, загальна структура.
13. Верховна рада України як єдиний орган законодавчої влади.
14. Президент України як глава держави
15. Система органів виконавчої влади.
16. Система місцевого самоврядування.
17. Громадське управління.

18. Територіальна основа організації публічного управління в Україні.
19. Адміністративно-територіальний устрій України та його реформування.
20. Розподіл повноважень між органами виконавчої влади за рівнями управління в державі (вищий, центральний, регіональний, місцевий рівні).
21. Вищі і центральні органи виконавчої влади.
22. Місцеві органи виконавчої влади загальної компетенції.
23. Місцеві органи виконавчої влади спеціального призначення.
24. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування.
25. Посадові особи місцевого самоврядування.
26. Органи самоорганізації населення та асоціації органів місцевого самоврядування.
27. Особливості місцевого самоврядування на регіональному і субрегіональному рівнях.
28. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування.
29. Поділ адміністративних процесів на функції управління.
30. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування.
31. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні.
32. Напрями інноваційного розвитку публічного управління та адміністрування
33. Сприяння розвитку інститутів громадянського суспільства (правові основи, методи, форми; права, можливості створення підприємств, умови їх роботи; державне замовлення на послуги; оподаткування громадської та благодійної діяльності; державна фінансова підтримка публічного сектору; залучення організацій громадянського суспільства до надання соціальних послуг та соціального підприємництва).

34. Система органів, що реалізують національну стратегію розвитку громадянського суспільства (цілі, повноваження та функції).
35. Стимулювання лідерів громадської думки, мотивація населення до участі у публічних справах, формування відповідальної поведінки населення.
36. Міжсекторальна взаємодія (роль публічного сектору, партнерство).
37. Державна інформаційна політика.
38. Публічна служба в суспільно-політичній та соціально-економічній системах. Публічна служба як система реалізації публічної політики. Система публічної служби: місія, цінності, цілі, функції, принципи.
39. Базові теорії, концепції та моделі публічної служби. Теорії лідерства. Концепція «публік менеджменту». Меритократична модель публічної служби. Модель класичної бюрократії. Модель нової публічної служби (New Public Service). Постмодерністська модель публічної служби (Post-NPS (NPS – New Public Service)).
40. Партнерська модель публічної служби.
41. Державна служба. Державна служба у формуванні та реалізації державної політики.
42. Принципи здійснення державної служби.
43. Система управління державною службою в Україні.
44. Служба в органах місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування у реалізації політики місцевого розвитку.
45. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Посадова особа місцевого самоврядування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТА ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів 100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%).

Екзамен: усне завдання ((3 запитання з теорії) та практичне завдання (1 ситуаційна вправа))/ або онлайнтест. Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 10%) та курсова робота (40%).

Критерії оцінювання знань студентів:

Знання, вміння студентів під час семестрового контролю з дисципліни «Система публічного управління в Україні» оцінюються за національною чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS. Визначення екзаменаційної оцінки:

– оцінку «відмінно» (≥ 90 балів, A) одержують студенти, які всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни для професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмового матеріалу. Проявили нахили до наукової роботи.

– оцінку «дуже добре» (82-89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками заслуговують студенти, які повністю опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання.

– оцінку «добре» (75-81 балів, C) – в загальному робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок, її заслуговують студенти, які опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою.

– оцінку «задовільно» (66-74 балів, D) – заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для

подальшого навчання і використання його у майбутній професії публічного службовця, виконують завдання непогано, але із значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

– оцінку «достатньо» (60-65 балів, E) – заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

– оцінку «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляються студентам, які погано оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають велику кількість помилок при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ВНЗ без додаткових знань з даної дисципліни.

– оцінку «незадовільно» виставляється студентам, які не оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1 Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами). URL: www.zakon4.rada.gov.ua.
2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI.
Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20180404>
- 3.Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>
- 4.Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст.43.
- 5.Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
- 6.Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18/page2.
- 7.Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (поточна редакція – 02 квітня 2020 р.). Відомості Верховної Ради України. 1995. №19. Ст. 134.
- 8.Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
- 9.Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 кв. 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. 1999. № 18. Ст. 774
- 10.Про національну безпеку України. Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903.
- 11.Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 254

- 12.Про прокуратуру: Закон України від 10 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
- 13.Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 черв. 2016 року № 1402-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 56. Ст. 1935.
- 14.Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011р. № 3166-VI (із змін. і доповн.). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
- 15.Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 7222/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#>
- 16.Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
17. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
- 18.Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223с
- 19.Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.
- 20.Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 10 : 21.Електронні послуги / Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.
- 22.Електронне врядування та електронна демократія : модульний навч. посіб. : у 15 ч. Частина 14 : 23.Електронна взаємодія органів публічної влади / С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю.Б. Пігарев; за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 60 с.

24.Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2016. Частина 11 : Доступ до публічної інформації. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А. І. Семенченко, А. О. Серенок]. К., 2016. 69 с.

25.Іщенко О. П. Конституційно-правові основи адміністративнотериторіального устрою України : монографія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. шк. суддів України. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 223 с.

26.Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях; 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

27.Козуліна С.О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С.О. Козуліна, Ю.О. Ровинський, К.І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 174 с.

28.Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

29.Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 158 с.

30.Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606с.

31.Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.

32.Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія / Л. Л. Приходченко, С. Є. Саханенко, П. І. Надолішній та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

33. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratehiia_staloho.pdf.

34. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. – Харків: Майдан, 2022. – 280с.

35. Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Львів-Одеса-Ужгород-Харків-Чернівці, 27 жовтня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 492 с.

36. Цілі сталого розвитку в Україні. United Nations. Ukraine. Глобальні веб-ресурси. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/qualityeducation>

37. Ястремська О. М., Л. О. Мажник. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

38. Henry N. Public Administration and Public Affairs (13th ed.). Routledge, 2017. 534 p.

39. Little D. A New Social Ontology of Government. Palgrave Pivot Cham. 2020. 178 p.

40. Perry J. L., Christensen R. K. Handbook of public administration. John Wiley & Sons, 2015. 848 p.

41. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

42. Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.

43. Shafritz J. et al. Introducing public administration. Routledge, 2016. 610p.

Онлайн-ресурси:

1. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/> Реанімаційний пакет реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rpr.org.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
3. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/>
4. Національне агентство України з питань державної служби. URL:
5. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>
6. Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>
7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
8. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.undp.org/>
9. Реформа децентралізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reformadecentralizaciyi>
10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
11. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/ua>
11. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>
13. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/>
14. European Union. URL: <http://europa.eu/>
15. International Public Management Network. URL: <http://ipmn.net/>
16. NISPAcee Information Portal. URL: <http://www.nispa.org/>
17. Open government partnership. URL: <http://www.opengovpartnership.org/>
18. The Sigma Program. URL: <http://www.sigmaxweb.org/>

19. United Cities and Local Governments. URL:
[https://www.uclg.org/Національна економічна стратегія 2030](https://www.uclg.org/Національна_економічна_стратегія_2030) [Електронний
ресурс]. – Режим доступу : <https://nes2030.org.ua/>